AVIVAT ACADEMIA

A Nyugat-magyarországi Egyetem lapja

2010 : 1 : január - február

A FERIHEGYI REPÜLŐTÉR BŐVÍTÉSÉNEK MÉRNÖKGEODÉZIAI FELADATAI

A 2009-es őszi félévben a mérnökgeodézia tárgy keretében a Ferihegy-2 terminál bővítési munkálatait tekintettük meg.

A reptéri bővítés célja a 2-es terminál „A" és „B" része közötti új logisztikai központ és a 2 C terminál létrehozása. Ennek érdekében a meglevő két terminál közötti épületrészt elbontották. Helyén egy ideiglenes átjáró folyosó épült. A parkolást és a közlekedést elősegítő nagy stabilitású hídszerkezet is készül. A terminálok túloldalán pedig két nagyméretű, a repülőgépekhez közvetlenül kivezető utashidat alakítanak ki, ami sokkal nagyobb forgalmat lesz képes bonyolítani, mint a jelenlegi.

A munkaterületen elsőként olyan alappont hálózatot kellett kialakítani, ami az építkezés során mindvégig biztos alapját képezi az építést segítő geodéziai munkáknak. Mind vízszintes, mind magassági hálózatra szükség van. Egy ilyen beruházás esetén már nagyon valószínű, hogy található a korábbi munkálatok céljára kialakított ponthálózat a terepen, azonban gyakori, hogy ez nem kellően dokumentált, esetleg hiányosak az adatai. Például hiányzik a pontossági mérőszámok értéke, vagy az előző munkáknál érvényesített hibahatárok. Ezek a pontok ettől még felhasználhatóak, csak új méréseket kell végezni, és kellően dokumentálva a saját hálózatunkba illeszthetők.

Az elbontott épületrészek helyén felszabaduló építési területet munkagépekkel is meg kell közelíteni, ezért feljáró utat építettek a munkaterületen, amit az építkezés után elbontanak majd. Elkészítését különösen szigorú szabályok nehezítették, ugyanis a híd süllyedése nem haladhatja meg a 10 millimétert. Ezt csak szabatos munkával lehet teljesíteni. A vizsgálatokat végző cég a híd tartóoszlopaira különböző pontjeleket rögzített. A szintezőműszer horizont-magasságában elhelyezett 15 centiméter hosszú skálák segítik a függőleges mozgások meghatározását. A skálák sorszámozottak, és az egyes pillérek elmozdulását egymáshoz és egy külső ponthoz képest is mérik.

Az eddigi észlelések alapján az oszlopok mozgása 7 és 10 milliméter között megállt. A hídszerkezet vízszintes elmozdulását is folyamatosan mérték. Ennek a meghatározásához több helyen további pontjelölések találhatók rajta. Az egyes pontokat kategóriákba sorolták, és különböző színű fóliákkal jelölték, amelyekre irány- és távolságméréseket végeztek.

A fóliák kiválasztásánál mérlegelni kellett azt a fontos gyakorlati követelményt, hogy különböző szögből és távolságból is mérni lehessen rájuk. A jó minőségű fóliák felületén a fényvisszaverő cellák olyan kialakításúak, hogy oldalirányból történő mérésnél is megfelelően tükrözzék vissza a rájuk eső lézerfényt.

Szakter Roland II. éves hallgató

A terepen a két terminál közötti építési területet és az új híd építését tekintettük meg. A két felvétel készítése között egy hét telt el.

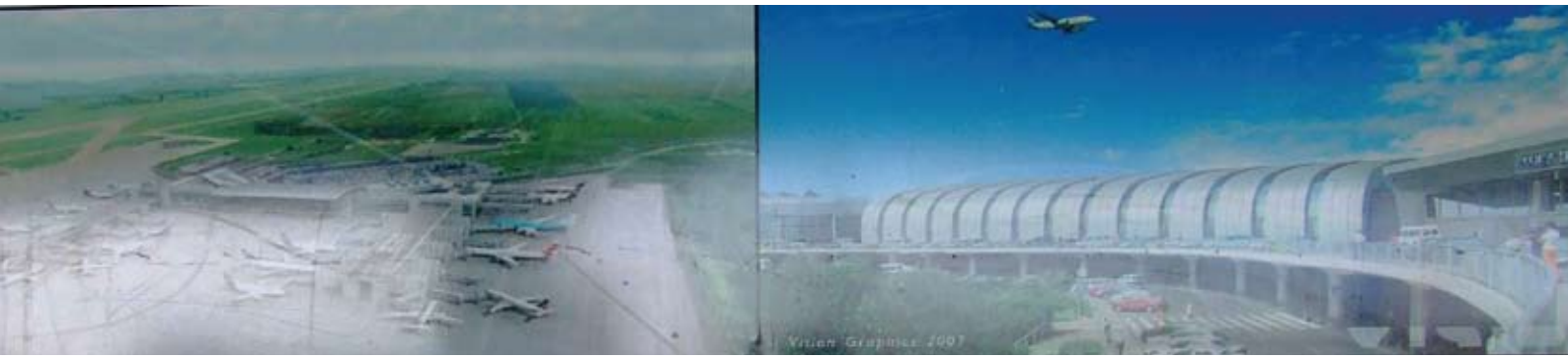

TARTALOM

2 Brunszvik Teréz-díjjal jutalmazott életpálya
3 Az Apáczai-díj kitüntetettje Dr. Tolvaj László professzor
4 Majdnem a csúcson! - KTK-s hallgatók sikerei
5 Mesék Európáról a világnak - interjú Cakó Ferenccel
6 Tenk Antal professor emeritust Révai Emlékéremmel tüntették ki
7 Környezetünkért Emlékplakett a Környezetpedagógia doktori program vezetőjének
7 Jó volt, jót tenni
8 Tanulmányút az EdTWIN-projekt keretében apáczais oktatóknak és hallgatóknak a bécsi EPS Dr. Leopold Zechner Iskolában
9 Országismereti tanulmányút Salzkammergutban
10 Verseskötettel mutatkoztak be a sajtótechnikus hallgatók
10 Vitnyédi bölcsőcskével
10 várták a karácsonyt
11 Szobrot avattak Földi Lőrinc, a legendás igazgató emlékére
11 Bécsi kirándulással zárták a félévi kurzust a Benedekes hallgatók
12 Erdőkről kicsiknek
12 Világújdonság a GEO-n
13 Egy emlékezetes nap története…
14 II. Egyetemfoglaló vetélkedő a Közgázon
15 BioMotion Tour – „Bioüzemanyaggal Európán át"
16 TDK a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karon
16 Szlovák szaknyelvi képzés a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karon
17 A szerzetesek borfogyasztásáról
18 A geográfia orosz úttörői
19 Új akkreditált üzleti angol nyelvvizsga Szombathelyen
20 Tudományos Diákköri Konferencia az Erdőmérnöki Karon
21 A dzsungel könyve - recenzió Menyhay Imre könyvéről
22 In memoriam Dr. Molnár Ernő
23 In memoriam Dr. Szenténé Dr.Vida Éva
24 In memoriam Kiss Elemér
24 In memoriam Dr. Simon Péterné

Vivat Academia
A Nyugat-magyarországi Egyetem lapja

Apáczai Csere János Kar - Győr,
Benedek Elek Pedagógiai Kar - Sopron,
Erdőmérnöki Kar - Sopron,
Faipari Mérnöki Kar - Sopron,
Geoinformatikai Kar - Székesfehérvár,
Közgazdaságtudományi Kar - Sopron,
Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar - Mosonmagyaróvár
Savaria Egyetemi Központ - Szombathely

VIII. évfolyam, 1. szám
2010. január - február

Főszerkesztő: Hargitai Gábor, hargitaig@nyme.hu
Olvasószerkesztő: Tóth András, tothandras@nyme.hu
A szerkesztőbizottság:
Dr. Albert Levente, lalbert@emk.nyme.hu (EMK)
Balázsik Valéria, bv@geo.info.hu (GEO)
Dr. Bácsatyai László, bacsaty@emk.nyme.hu (EMK)
Dr. Borbély József, jborbely@ktk.nyme.hu (KTK)
Csiha Tünde Noémi (Kommunikációs Iroda)
Sütő Csaba András, scsa@atif.hu (AK)
Kleinhappel Miklós (SEK)
Nagy Mónika nagymonika@atif.hu (AK)
Mészáros Ágnes (KTK)
Takács Judit takacs.judit@bepf.hu (BPFK)
Dr.Tenk Antal tenka@mtk.nyme.hu (MÉK)
Tóth Mariann mtoth@nyme.hu
Dr. Vincze Judit vinczej@mtk.nyme.hu (MÉK)
fotók: Petyus András

Címlapfotó: Hargitai Gábor
A szerkesztőség címe: 9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Tel.:99/518-683; 518-365
e-mail: vivatacademia@nyme.hu

Kiadja: Nyugat-magyarországi Egyetem
9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Felelős kiadó: Prof. Dr. Faragó Sándor rektor

Design: Szarka Judit Gabriella és Szarka Zsófia Adrienn
Levilágítás: PrePress Grafikai Stúdió, Sopron
Felelős vezető: Sziklai Zsolt ügyvezető
Nyomás: Lővér-Print Nyomdaipari Kft., Sopron
Felelős vezető: Priszinger Imre ügyvezető
ISSN 1589-8091
Terjeszti a Nyugat-magyarországi Egyetem

Az online kiadás internetcíme: http://vaonline.nyme.hu/

BRUNSZVIK TERÉZ-DÍJJAL JUTALMAZOTT ÉLETPÁLYA

A Magyar Kultúra Napján Kiss Ferencnét, a Nyugat-magyarországi Egyetem Lewinszky Anna Gyakorló Óvodájának helyettes vezetőjét színvonalas óvodai pedagógiai munkájáért Brunszvik Teréz-díjjal jutalmazták. Gyöngyi óvó nénivel ebből az alkalomból beszélgettünk.

- Gratulálok a rangos díjhoz, hogyan érintett a kitüntetés?

- Természetesen nagyon örültem és meghatódtam. Meglepetésként ért, és ezúton is szeretném megköszönni mindenkinek, aki támogatta a felterjesztésemet: az óvoda vezetőjének, kollégáknak, gyakorlatvezető tanároknak, szülőknek.

- Gyönyörű pályát tudhatsz magad mögött. Melyek a legszebb emlékeid, mire gondolsz vissza a legszívesebben?

- A legszebb pillanatok mindig azok voltak, amikor a régi óvodások hozták vissza gyermekeiket, mert jó emlékeik voltak az óvodáról és saját gyermekeiket is ide szerették volna járatni.

- Mikor nyilvánult meg a pályád iránti elhivatottságod?

- Mindig is pedagógusnak készültem, már pici kislány koromban is tanítgattam, neveltem a babáimat. Volt a lakásunkban egy széles ablakpárkány, az volt az én felségterületem, ahol mindig óvodást, iskolást játszottam. Mivel édesanyám súlyos beteg lett, Sopronban maradtam, ahol megtaláltam a hivatásom. Boldog vagyok a munkámmal, volt az életemben sok nehézség, ezeken a rokonok és a barátok mellett a gyerekek ragaszkodó szeretete segített át. Az a csodás ebben a hivatásban, hogy amikor a gyerekek között vagyok, csak ők töltik ki a gondolataimat.

- Milyen volt az óvoda régen, és milyen ma?

- Régen mások voltak az elvárások, volt, hogy 37 – 39 gyereket kellett ellátni, nem volt ekkora szakmai szabadság, mint most. De a folyamatos továbbképzésre mindig volt és van is lehetőség. Pályám elején sokat tanulhattam az akkori idősebb kolléganőktől, akikre a mai napig szeretettel gondolok. Ma is fontos a szakmai továbbképzés, de a pályám végéhez közeledve, szívesebben maradok a gyerekek közt, és igyekszem továbbra is olyan intenzitással dolgozni, mint 38 évvel ezelőtt, bár sokkal több energiára van szükségem, ezt kár lenne tagadni.

- Mit tartasz fontosnak a gyerekek fejlesztésében? Melyik terület hangsúlyos a munkádban?

- Indíttatásomnál fogva én a mozgást emeltem ki a gyerekek programjában. A gyerekek testi egészségének megőrzését, mozgáskultúrájuk fejlesztését nagyon fontosnak tartom. Úgy gondolom, ha a gyerekek egészségesek, és biztosítjuk számukra a megfelelő mozgást, akkor minden területen jobb teljesítményt tudnak nyújtani. A programunkat Bucsy Gellértnével dolgoztuk ki, szakmailag ő erősítette a munkámat. A sport mellett természetesen sokféle tevékenységet végzünk még, mesélünk és énekelünk, játszunk és kirándulunk a gyerekekkel.

- Nehézséget jelent az, hogy gyakorló óvodaként a gyerekek mellett az óvodapedagógus hallgatókkal is foglalkoztok?

- Nem, semmiképpen. 1984-ben váltunk gyakorló óvodává, kezdetben szakmai kihívást jelentett az, hogy a hallgatókat is nevelni, tanítani kellett a kicsik mellett, de nekem ez nem jelentett többletfeladatot, hisz mindig is szívesen adtam át a szakmai tudást. Azok a hallgatók, akik idejönnek, nem feltétlenül tudják, hogy mit is jelent az óvónői hivatás, nálunk tapasztalják meg először igazán, mit jelent óvodapedagógusnak lenni.

- Milyen tanácsokat szoktál adni a gyakorlatra érkező hallgatóknak?

- Először is, hogy merjenek játszani a gyerekekkel, hogy merjenek újból gyermekek lenni. Aztán azt, hogy le kell guggolni a gyerekekhez, ölbe kell venni őket, tudni kell látni az életet gyerekszemszögből is, át kell érezni a problémáikat, örömeiket. Szeretni kell őket, mert nagyon érzékenyek, könnyen megérzik azt, ha valaki nem szereti, nem segíti igazán őket. Sok mindent meg lehet tanulni, de a mi hivatásunkra születni kell, igaz szeretettel kell végezni.

Kiss Ferencné, Gyöngyi néni - mindig is pedagógusnak készült
fotó: hg

- Mit üzensz a Benedek Elek Pedagógiai Kar óvodapedagógus hallgatóinak?

- Csak az jöjjön erre a pályára, aki azt érzi magában, hogy elég kitartó ehhez a szép, de nem könnyű pályához. Aki szereti a gyerekeket, és hivatásának érzi ezt a pályát, belső indíttatást érez, és szívvel-lélekkel tudja csinálni, mert az éneket, a mesélést, a foglalkozásokat mindmind meg lehet tanulni, de a gyerekek iránti szeretetnek, elhivatottságnak belülről kell fakadnia, csak akkor lesz kerek az életpálya.

- Köszönöm a beszélgetést.

Csiha Tünde Noémi

Károlyi Szabina: Csendben

Telente másképp lüktet a szívünk,
hangunkban az ezüst ragyogása.
Szerelmek virradnak
a fagyöngyágak alatt.
Végtelen a hóhatár.
Körbeéri csendes házunkat.
S a kertet.
Mai békét szitál a holnapra az ég
s valami ébredő bizsergés a pirkadatra
forrósul.

AZ APÁCZAI-DÍJ KITÜNTETETTJE DR. TOLVAJ LÁSZLÓ PROFESSZOR

A Magyar Kultúra Napján Dr. Tolvaj Lászlót, a Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Karának professzorát Apáczai Csere János-díjjal tüntették ki. A professzor a középfokú oktatás és a felsőoktatás teljes spektrumát végigjárva, az MTA-doktori fokozatig eljutva, életéből közel négy évtizedet szentelt az oktatásnak és a kutatásnak. Mind középiskolai, mind egyetemi oktatóként vezetői megbízást is betöltött. Kutatási eredményei az oktatás fejlesztését és a hallgatók tudományos diákköri tevékenységét is szolgálják. Az Apáczai-díj kapcsán arról az életpályáról, szerepről kérdeztük, amely elvezetett ehhez a díjhoz.

- Professzor úr a Szegedi Tudományegyetemen végzett, majd az MTA Szegedi Biológiai Központjához tartozó Biofizikai Intézetben dolgozott. Közben óraadóként orvostanhallgatókat oktatott. Hogyan emlékszik vissza erre az időszakra?

- Amikor befejeztem az egyetemet, fizikusként dolgoztam a Biofizikai Intézetben, ahol többek között az orvostanhallgatóknak tartottam gyakorlatot. Szép kihívásnak éreztem ezt a feladatot, hiszen a mérési gyakorlatokat már hallgató koromban nagyon szerettem, ezért külön élmény volt számomra, amikor azt taníthattam, amit magam is örömmel tanultam.

- Rövidebb-hosszabb ideig többször is folytatott kutatásokat külföldön, elsősorban Finnországban, Németországban és Japánban. Hová sorolná a magyar kutatás színvonalát egy összehasonlításban?

- Azt tapasztaltam, hogy a külföldi tudósok nem okosabbak a magyar tudósoknál, viszont a kutatáshoz sokkal jobb műszerellátottsággal rendelkeznek. Ez különösen a finnekre igaz, ahol az újabb műszerbeszerzések miatt gyakran teljesen jó eszközöket kellett leselejtezni. A finn kutatók valósággal dúskálnak a műszerekben. A japán kutatóintézetek is jól felszereltek, amire szükség van, azt mindig meg tudják venni. Mostanra azonban itthon is megnyíltak a lehetőségek, a TIOP 1.3.1 pályázat rendkívüli lehetőségekkel kecsegtet, és megteremti a feltételeit annak, hogy a Nyugat-magyarországi Egyetem a külföldi egyetemekkel is felvegye a versenyt.

- Sok innovációs kutatásban vesz részt, melyik a legérdekesebb ezek közül?

- Talán a gőzöléssel kapcsolatos kutatásunk. Már régóta gőzölnek faanyagot, de az eredmény csak ritkán volt reprodukálható. Nekünk sikerült feltérképeznünk ezt a területet és innovációk sokaságával átrajzolnunk a faanyag gőzölésének értelmezését. Alapvetően azért gőzölünk, hogy a faanyag kedvezőtlen színét megváltoztassuk. A beltéri alkalmazásoknál manapság a sötét árnyalatokat egyre jobban kedvelik. Magyarországon nem nagyon vannak sötét tónusú faanyagaink, ezért mi gőzöléssel érjük el azt, hogy az akác, amiből nagy készletek állnak rendelkezésre, szükség esetén akár csokoládébarna színűre gőzölődjék. Magyarországon jelenleg az akácnak több mint a felét elégetik, holott a bútoripar is nagyobb mennyiségben hasznosíthatná, trópusi fafajokat helyettesíthetne. A gőzölés után könnyebb a megmunkálás, a vetemedési hajlam is csökken, egyedül a gombaállósága romlik, ami miatt inkább a beltéri használatra lesz alkalmas.

- Rendkívül gazdag publikációs tevékenységéből melyik publikációjára a legbüszkébb?

- Arra az alapmunkára, ami a Holzforschungban jelent meg, és mintegy nyolcvanan hivatkoztak rá világszerte. Eleinte egyedül próbáltam publikálni, aztán rájöttem, hogy közösen sokkal könnyebb és eredményesebb. A német kollégákkal is született közös publikáció, a japán kollégákkal pedig már a nyolcadik komoly publikációnál tartunk.

- Az Eötvös Lóránd Fizikai Társulat Soproni Csoportjának elnökeként országos és nemzetközi fizikaversenyeket szervezett Sopronban. Munkájáért 1996-ban Vermes Miklós-díjjal jutalmazták. A társulatnál végzett munkája tulajdonképpen alapjául szolgált a most elnyert Apáczai-díjnak is, hisz a középfokú és a felsőoktatási rendszer kiváló ismerőjeként és a középiskolai tehetséggondozás szervezőjeként hidat vert a középiskolai és az egyetemi oktatás között.

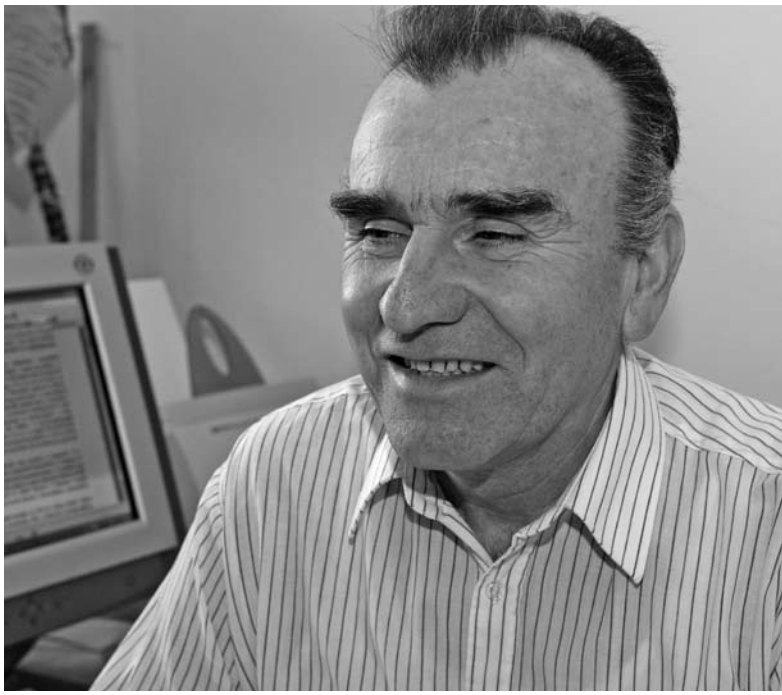

Dr. Tolvaj László
fotó: hg

- Sopronban először szakképző iskolában kaptam állást, ahol párhuzamos osztályokban hetente négyszer-ötször kellett ugyanazt az anyagot tanítanom. Kezdő tanárként kiváló lehetőségnek éreztem ezt arra, hogy kidolgozzam a saját oktatási módszerem. Két évvel később gimnáziumban kaptam állást, ahol kilenc évig tanítottam, úgy, hogy közben a „dolgozók középiskolájában" is oktattam, gimnazistákat és szakközépiskolásokat, esti tagozaton. A tizenegy év alatt, amit a középfokú oktatásban töltöttem, a képzés minden formáját kipróbáltam, ami akkor Magyarországon létezett.

Nagy Márton kollégám ötlete alapján kezdtünk tehetségkutató fizika versenyt szervezni a Kárpát-medence magyar diákjainak. A középiskolások mechanika, hőtan valamint elektromosságtan szekciókban mérhetik össze tudásukat, úgy, hogy a kétnapos verseny első napján feladatokat kell megoldaniuk, a második napon pedig méréseket kell végezniük. Ez a verseny azóta is fut, és tulajdonképpen ennek a versenynek az évente történő szervezéséért tüntettek ki a tehetséggondozásért járó Vermes-díjjal, aminek értékét az is emeli, hogy minden évben csak egyet osztanak ki belőle.

- Mióta dolgozik az egyetemen?

- Már középiskolai tanárként is többször hívtak ez egyetemre felvételiztetni és helyettesíteni, 1983-ban pedig állást is tudtak kínálni. Azóta oktatok az egyetemen, ahol a tudásátadás mellett mindig fon-

tosnak tartottam, hogy sokat beszélgessek a hallgatókkal, akik, ha valamilyen problémájuk van, most is rendszeresen felkeresnek.

- A Faipari Mérnöki Kar vezetője is volt. Milyen időszakra esett a megbízás?

- Az angol nyelvű és a magyar akkreditáció az első dékánhelyettesi időszakomban volt. A második dékánhelyettességem alatt történt a kapacitás akkreditáció, ami szintén nagyon nagy munka volt. A bolognai rendszer bevezetése is erre az időszakra esett, annak a második ütemében vettem részt, az átállás döntő részét Dr. Takáts Péter professzor, jelenlegi oktatási rektorhelyettes irányította. Dékánhelyettesként külön kihívást jelentett az, hogy a bolognai rendszerre a kreditrendszer bevezetése után kellett áttérnünk. A kreditrendszer következtében pedig rengeteg hallgató lemaradt, aki nem az évfolyamával haladt. Az ő oktatásukat nagyon nehéz volt a bolognai rendszerben megoldani. A korábbi rendszerben az volt a jó, hogy ha egy hallgató valamilyen tárgyat nem tudott teljesíteni, akkor egy félévet ki kellett hagynia, azalatt le tudta dolgozni a hátrányát, és amikor visszajött, szépen tudott haladni. Ehhez képest mostanra szinte semmi következménye nincs annak, ha valaki nem teljesít egy tárgyat, legfeljebb felveszi még egyszer. A kreditrendszer nyomai jól látszanak azon a most kifutó, ötéves, osztatlan képzésben részt vett utolsó évfolyamon, ahol vannak olyan hallgatók, akiknek másodéves tárgyaik hiányoznak, például a fizika vagy a mechanika szigorlat. Ezt én nagy problémának tartom. Emellett a kreditrendszer szétzilálta a közösségeket. Egyetemista koromban szombatonként is oktatás volt, egy évben háromszor utaztunk haza. Máskor nem tudtuk megtenni. Hétvégeken emiatt együtt volt az évfolyam, együtt készültünk a vizsgákra, és együtt jártunk el szórakozni, amitől nagyon jó közösségek alakultak. Ezt a mai hallgatók már nem tudják megtenni.

- Jelenleg megbízott intézetvezető. Milyen problémákkal néz szembe ezen a helyen?

- A Mechanika Intézet elég nehéz helyzetben van, kevés az oktatónk, ezért nagyon sok óra jut a fiatal kollégákra, akik azonban szerencsére elég ügyesek és energikusak ahhoz, hogy ezt jól megoldják. Emellett kevés megbízás jön kutatásokra, ami miatt mindenképpen szorosabbra kell fűznünk a kapcsolatainkat az iparral.

- Mit üzen a hallgatóknak?

- A nagyszerű selmeci hagyományaink egyik alappillére: egymás segítése. Sajnos a kreditrendszer szétzilálja az évfolyamokat, együtt haladó, állandó csoportok pedig alig vannak. Ennek ellenére azt tanácsolom nekik, hogy amennyit csak lehet, tanuljanak együtt, segítsék egymást! Aki elmagyaráz a társának egy nehezen érthető tananyagot, szintén profitál belőle. Sok esetben ilyenkor derül ki, hogy a magyarázó tudása sem tökéletes. Az együtt tanulásnak különösen szép eredményeivel találkoztam az elmúlt években a levelező oktatásban.

- Köszönöm a beszélgetést.

Csiha Tünde Noémi

Fücsök Andrea Keea: Percnyi Eszmélet

S néha föleszmélünk,
mily csuda kint a világ!
De rádöbbenésünk pillanatában
szemlesütve, újra elbújunk
az örök anyaméhbe.

MAJDNEM A CSÚCSON

Közgazdász hallgatók országos sikere

Tizenöt csapat közül a második helyen végzett a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Karának négy hallgatója a február első hétvégéjén megrendezett győri Országos Pénzügyi Esettanulmányi Versenyen.

A verseny célja, hogy egy magyarországi vagy magyar vonatkozású pénzügyi probléma megoldása során a versenyen résztvevő leendő közgazdászok számára lehetőséget nyújtson az iskolapadban megszerzett tudásuk gyakorlatban való kamatoztatására, a csapatszellem erősítésére, kommunikációs képességeik és kreativitásuk fejlesztésére, illetve arra, hogy felmérhessék, hogy egy összetett pénzügyi feladat esetén mennyire képesek átlátni az összefüggéseket és az egyes szakterületek összekapcsolódását.

A csapatoknak idén a MASPED Logisztika Kft. nevében kellett komplett árajánlatot készíteniük egy zártkörű logisztikai tenderre. A diákok egy teljes napon át küzdöttek a verseny első fordulóját jelentő vezetői összefoglaló és Excel-modell sikeres összeállításán, majd másnap a második fordulóban szóban prezentálták elképzeléseiket a szakmai zsűri előtt. A csapatok a versenyen fantázianévvel indultak, így a zsűri egészen az eredményhirdetésig az értékelés egyetlen fázisában sem tudta, hogy melyik intézmény csapatával van dolga.

- Óriási élményt és persze nagy kihívást jelentett számunkra a verseny. A prezentáció és a zsűri kérdései után kissé lehangoltan vártuk az eredményhirdetést, de utána persze az önbizalmunk hamar helyre állt. Örülünk, hogy kipróbálhattuk magunkat a pénzügyek gyakorlatiasabb világában is – mesélték a soproni közgazdász hallgatók, akik az aranyérmes gödöllői csapat után állhattak fel a dobogó második fokára.

Kovács Tamás

A csapat tagja: Vajay Julianna, Légler Nikoletta, Vajay Zsuzsanna, Krancz Adél

MESÉK EURÓPÁRÓL A VILÁGNAK

A Faipari Mérnöki Kar Alkalmazott Művészeti Intézetének docensével, a homokanimációi révén világhírű Cakó Ferenccel Csiha Tünde Noémi készített interjút

- Míg a hazai közönség díjnyertes animációs filmjeiről ismeri, addig a világot élő homokanimációs produkciójával hódította meg. Igaz a pletyka, miszerint nemrég egy olajmágnás meghívására, annak magángépén utazhatott Dubaiba?

- Annyi igaz belőle, hogy egy állami rendezvényre hívtak az Arab Emirátusokba, aminek a királyi család is részese volt. Jordániában szálltunk volna át, de a menedzseremet és a technikusomat azzal az indokkal, hogy nem repülőre szól a vízumuk, a reptéren vissza akarták fordítani. Végül a királyi család küldte értünk a luxusrepülőjét, amiről egy órás utazás után szálltunk le Dubaiban. Így próbált a minisztérium kárpótolni a kellemetlenségért. Rendszerint annyi időt hagynak, hogy a produkció előtt kialudjam magam, este bemutatom az előadást, és éjszaka 1 órakor már indul vissza a gépünk. Arabokat is jószerével csak a közönség soraiban látunk, mert akik "forgalmazzák a művészeket", azok angol és német cégek.

- Az édesapja, Fassel L'ousa Ferenc híres festőművész volt, aki Amerigo Tot-tal a Magyar Királyi Iparművészeti Iskolában végzett. Milyen hatással volt Önre?

- Születésemtől kezdve láttam apámat festeni, fantasztikus rajztudással megáldott tehetség volt, ráadásul nagyon kemény képzőművészeti iskolát végzett. Ő úgy állt hozzá, hogy egy művésznek ugyanúgy kell tudnia rajzolni, mint mintázni. Amikor az Ab ovo-t csináltam, ami Cannes-ban Aranypálmát nyert, akkor nem volt pénz, hogy a filmhez szobrászt fogadjak, ezért nekem kellett mintáznom. Mivel apám sokrétűségre tanított, ez nem okozott meglepetést. Később is, ha kellett, festettem, ha kellett grafikát csináltam, vagy éppen illusztráltam és ezt neki köszönhetem. Példaértékű volt a helytállása és az óriási munkabírása. 92 évesen is még állva festett. Nagyon nagy tudású, nagy rutinnal rendelkező alkotó volt, akinek az emberi és a művészi oldalát is át tudtam venni.

- Művészete mélyen az európai kultúrában gyökerezik. A témák közt megjelenik a teremtés, a görög-római mitológia, Ezópusz meséi, emellett a nőiség, szerelem, születés és elmúlás. Mégsem csak a kontinensnek szólnak, a világon mindenhol befogadják.

- Amikor egyre több helyre kezdtek hívni, azzal szembesültem, hogy olyat kell mesélnem a rajzaimmal, amit Japántól Franciaországig és Szingapúrtól Oroszországig mindenhol megértenek. Szakmailag emellett az jelent izgalmas kihívást, hogy hogyan tudom az elemeket egymásból átalakuló képi folyamatokká olvasztani. Amikor elkezdek begyakorolni egy homokanimációt, akkor még nem zenére gyakorlom, mert az feszítene. Megihlet egy zene, amit megrajzolok millió kis rajzocskával, azután ugyanazt homokkal, majd ki lehet bontani az egészet, és összehangolni a zenével. Ezért egy hét, tíz nap is eltelik, mire begyakorlok egy animációt.

- Magyarországon milyen gyakran kerül sor előadásokra?

- Ritkábban, mint ahogy igény lenne rá, mert itthon a művészek önmenedzselésre vannak ítélve. Szentpéteri Csillával novemberben volt egy nagysikerű előadásunk, egy hónappal előtte már nem volt jegy, óriási vastapsot kaptunk, Csilla 20 számot adott elő, én ebből ötre animáltam óriási sikerrel. Sokféle hangulatú zenei anyaga volt, jópofákat lehetett rá rajzolni, ő 2 hónapig, én 3 hétig gyakoroltam és végül egyetlen előadás lett belőle, pedig országszerte lenne rá igény, és egy ilyen látványos előadás egy évig is futhatna. De itthon nem jut pénz a kultúrára.

- Milyen érzéssel jön Sopronba?

- Nagyon szeretem Sopront. Gyönyörű kis város, elragadó történelmi utcákkal. Ráadásul a kultúra irányában is vannak itt mozgolódások. A külföldiek szerintem figyelnek a városra, érdemes lenne sok kiállítást szervezni, a kulturális életét még inkább felpörgetni, ehhez a földrajzi fekvése is kiváló.

- Mit szeretne átadni az Alkalmazott Művészeti Intézet hallgatóinak?

- Megtiszteltetésnek érzem, hogy docensi állást kaptam itt. Mészáros György intézetigazgatóval azt beszéltük, hogy animáció irányú grafikai tervezést fogok oktatni, ami az animáció mozgalmasságába, dramaturgiai felépítésébe, a figurák, hátterek kidolgozásába és az animációs film belső építkezésébe vezeti be őket. Szeretném megtanítani, mitől lesz egy alkotásból film, mert az, hogy mozog, önmagában még kevés, kell, hogy legyen története, dramaturgiája, és tudni kell, hogyan lehet mindezt frappánsan és érzékenyen kifejezni. Akinek szíve vágya, hogy animációs filmet készítsen, az jó dolgokat fog csinálni az óráimon. Egy dolog azonban nagyon fontos: kitartónak kell lenni. A filmkészítéshez is kell egyfajta szent szorgalom, de az eredmény megéri a fáradozást. Én 13 éves koromtól járogattam el a Pannónia Filmstúdióba, nem azért, mert rendező akartam lenni, csak borzasztóan tetszett a bábfilmekben, hogy mozognak, meg hangjuk van. Különböző kerülőkkel végül is eljutottam oda, hogy filmet kezdtem készíteni. Furcsa vargabetűket ír le az ember élete, sok minden múlik azon, hogy hová vetődik, mi tetszik meg neki, de ami mindent eldönt, az a kitartás.

- Köszönöm a beszélgetést.

(Az írás a Helyi Témában megjelent 2010. február 10-én.)

Pillanatkép Cakó Ferenc egyik előadásból

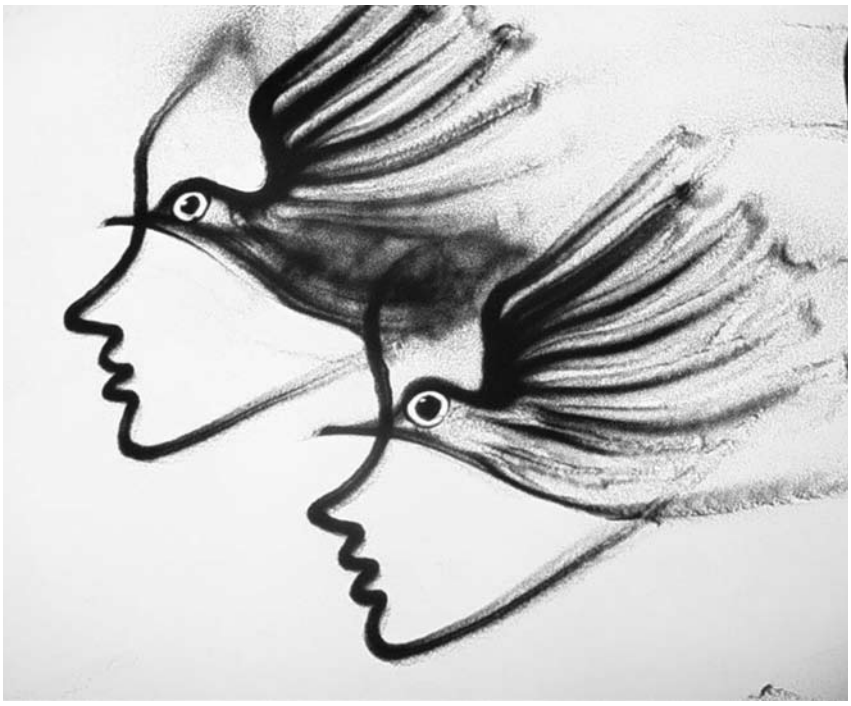

TENK ANTAL PROFESSOR EMERITUST RÉVAI EMLÉKÉREMMEL TÜNTETTÉK KI

„2009. december 5-én került sor a győri Révai Miklós Gimnázium hagyományos év végi ünnepségére. Ebből az alkalomból adták át Dr. Tenk Antal professor emeritusnak a 2009. évi RÉVAI EMLÉKÉRMET, amit a Révai Miklós Gimnázium Baráti Köre az iskolában végzett és pályájukon sikeres diákjai részére alapított még 1988-ban. Az emlékérmet Horváth Péter, a gimnázium igazgatója adta át és röviden méltatta a díjazott tevékenységét. Az ünnepségen Tenk Antal „Globális klímaváltozás és a mezőgazdaság" címen tartott előadást a megjelent tanárok és diákok részére.

Tenk Antallal 1953-57 között egy osztályban tanultunk a Révai Miklós Gimnázium háború utáni első nyelvi (orosz) tagozatos osztályában. „Válogatott társaság" volt az osztályunk, az általános iskolákból igyekeztek oda a legjobbakat felvenni. Nem véletlen, hogy érettségi után a 26 fős osztályból kivétel nélkül mindenki továbbtanult, és diplomát szerzett. Emlékszem, Tenk Tóni a négy év során végig erdőmérnöknek készült, és 1957-ben Sopronba, az akkori Erdőmérnöki Főiskolára jelentkezett. Ahogy azt későbbi elbeszéléséből tudom, akkor (majd 1958-ban még egyszer) helyhiányra hivatkozva utasították el felvételi kérelmét, pedig 1957-58 között egy évig fizikai munkásként a Kisalföldi Állami Erdőgazdaság győri fűrésztelepén dolgozott úgy gondolván, hogy az majd „piros pontot" jelent a felvételnél. (Lehet, hogy jelentett, de még az is kevés volt az ún. E-kategória „ellensúlyozására", ahová a kisiparos édesapa foglalkozása miatt sorolták). Végül 1958-ban a mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémiára (a későbbi Agrártudományi Főiskolára) nyert felvételt, ahol 1962-ben szerzett okleveles agrármérnöki diplomát.

Az abban az időszakban kötelezően előírt szakmai (termelési) gyakorlat után 1964-ben került vissza Alma Materébe egyetemi tanársegédnek. Az elmúlt 45 év alatt végigjárta az oktatói ranglétra valamennyi fokát, 1992-ben nevezték ki egyetemi tanárrá. Tizenöt éven át volt a Mezőgazdaságtudományi Kar oktatási dékánhelyettese. Intézetigazgatói és tanszékvezetői feladatot látott el évtizedeken keresztül. 2001-2003 között a Nyugat-magyarországi Egyetem oktatási és intézményfejlesztési rektorhelyettese. Ebben az időszakban fél évig – megbízottként – az egyetem győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Karának dékánja volt.

2008. november 21-én az egyetemen jelen voltam Tenk Antal 70. éves születésnapi ünnepségén, ahol az osztályunk nevében köszöntöttem. Tulajdonképpen az ott elhangzottakból alkothattam teljes képet az ünnepelt életútjáról. Ott tudtam meg, hogy szerteágazó oktatói-kutatói és oktatásszervezői tevékenységét az elmúlt néhány évben milyen rangos kitüntetésekkel, díjakkal ismerték el. A kitüntetések sorát időben a „Győr-Moson-Sopron megye közoktatásáért Péterfy Sándor-díj" nyitotta meg (2003). Ezt követte 2004-ben a „Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje", majd még ugyanebben az évben elnyert „Nyugat-magyarországi Egyetem Kiváló Oktatója" cím. Az egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Karától ebben az évben kapta meg az Apáczai Emlékérem arany fokozatát. 2005-ben kapta meg a „Pro Urbe Mosonmagyaróvár" kitüntető címet. Megható volt látni azt az örömet, amikor a születésnapi ünnepségen Dr. Faragó Sándor professzortól, az egyetem rektorától és Dr. Schmidt Rezső professzortól, a mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar dékánjától átvette a „professor emeritus"-szá történő kinevezéséről szóló okmányt. Ezen az ünnepségen történt az is, hogy Sopron – ötven év múltán – „rehabilitálta" Őt: Dr. Náhlik András professzor, az Erdőmérnöki Kar dékánja ott avatta „tiszteletbeli erdőmérnökké", és adta át az erről szóló oklevelet. Ezt a szép „sorozatot" 2009 januárjában, a Magyar Kultúra Napja alkalmából kapott „Apáczai Csere János Díj" zárta.

Prof. Dr. Tenk Antal

A Révai Miklós Gimnázium Baráti Körének vezetősége elé kerülő előterjesztésemben – az előbbiek mellett – az is szerepelt, hogy Tenk Antal folyamatos, aktív kapcsolatot tartott a gimnáziummal, volt osztálytársaival. Feleségével együtt valamennyi osztálytalálkozónkon jelen voltak. Az ötven éves érettségi találkozónkon valamennyi osztálytársnak, volt tanárainknak és a gimnázium igazgatójának egy-egy szép emléklappal kedveskedett. Nagyon büszke arra, hogy Fanni nevű unokája a Révai Gimnázium első osztályos tanulója.

Sikeres szakmai pályafutása és a gimnáziumhoz való szoros kötődése alapján úgy gondolom, hogy méltó tulajdonosa lesz a Révai Miklós Gimnázium Baráti Köre által alapított Révai Emlékéremnek. Pályája, élete példaként állhat a fiatal nemzedékek előtt.

Valamennyi osztálytársa nevében szívből gratulálok ehhez a szép elismeréshez. Kívánunk további sikereket és nagyon jó egészséget!

Győr, 2009. év karácsony havában

Dr. Kőrös Erzsébet
középiskolai tanár

KÖRNYEZETÜNKÉRT EMLÉKPLAKETT A KÖRNYEZETPEDAGÓGIA DOKTORI PROGRAM VEZETŐJÉNEK

A Környezetvédelmi Világnap alkalmából június 5-én a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium minden évben kitünteti azokat a személyeket és szervezeteket, akik a környezetünk érdekében kiemelkedő tevékenységet folytattak.

A Kisalföld Erdőgazdaság Zrt. az idei esztendőben a környezeti nevelés terén végzett tudományos tevékenységének, valamint az erdőgazdasággal való másfél évtizedes együttműködés elismeréseként felterjesztette Kovátsné dr. habil Németh Mária intézetigazgatót (NYME-AK Neveléstudományi Intézet) a Környezetünkért Emlékplakett kitüntetésre. Felterjesztők: Dr. Magas László vezérigazgató és Kocsis Mihály vezérigazgató-helyettes.

A másfél évtizedes együttműködés keretében a gyakorlatban is megvalósult a professzor asszony által megalkotott Erdőpedagógia, mint életmódstratégia projekt. Az országosan is egyedülálló összefogás eredményeként 1996-ban sikerült közösen létre hozni, és azóta is közösen működtetni az Erdei Iskolai Oktatóközpontot a Ravazdi Erdészeten, ahol évente 2800-3000 gyermek vesz részt erdei iskolai programokon.

A professzor asszony vezetésével megvalósított közös pályázatokkal, hazai és nemzetközi tudományos konferenciával és tanártovábbképzéssel lehetőség nyílt ennek a példa nélküli együttműködésnek a bemutatására, az Erdőpedagógia projekt elméletének és gyakorlatának széleskörű megismertetésére.

Szabó Imre környezetvédelmi miniszter a Környezetünkért Emlékplakettel Kovátsné dr. habil Németh Mária környezeti nevelési területen végzett két és fél évtizedes oktatói munkásságát, különösen pedig a Környezetpedagógia doktori program kidolgozását ismerte el a Mezőgazdasági Múzeumban rendezett ünnepségen.

Lampert Bálint
tanársegéd

JÓ VOLT, JÓT TENNI

Egyetemünk évek óta lehetőséget nyújt hallgatóinak, hogy nyáron részt vegyenek egy-egy hetes táboroztatási gyakorlaton Erdélyben.

A helyszín mindig a Dévai Szent Ferenc Alapítvány házainak egyike. Tavaly nyáron néhány hallgatótársammal részesei lehettünk egy ilyen útnak. Gálospetriben és Nagyszalontán töltöttük a hetet. Bár a települések nagyon közel vannak a magyar határhoz, megdöbbenve tapasztaltuk, hogy az életkörülmények mégis sokkal rosszabbak. Az alapítványnál 2-14 éves gyermekek laknak, akik vagy árvaság, vagy szociális helyzetük miatt kerültek oda. Bár az alapítvány mindent megtesz, helyzetük mégis nagyon nehéz.

Feladatunk a házimunkába való besegítés mellett a gyermekek felügyelete volt. Miután eltelt egy hét és hazaértünk, elhatároztuk, hogy ősszel gyűjtésbe kezdünk a számukra. Szeptemberben körvonalazódtak terveink, elkészültek a plakáttervek és az internetre is felkerültek. Mivel a tapasztalataink ezen a téren meglehetően szegényesek voltak, az egyetem Hallgatói Önkormányzatát hívtuk segítségül, melynek köszönhetően az események felgyorsultak.

Kulturális jótékonysági estet szerveztünk. A gyűjtés eredménye novemberben látszódott meg igazán, amikor a HÖK tárgyalóterme megtelt ruhákat tartalmazó dobozokkal, zsákokkal, élelmiszerrel, játékokkal. Az adományokat december 7-én amolyan utómikulásként vittük ki. Az ajándékok mellett a HÖK összeállított minden kisgyermeknek egy mikulás csomagot, valamint az előbb említett jótékonysági est bevételéből nagy mennyiségű élelmiszert vásároltunk.

December 7-én kora reggel két mikrobusszal indultunk útnak. Először Nagyszalontán álltunk meg, ahova gyümölcsöt és játékokat vittünk. Örömmel tapasztaltuk, hogy épp előttünk jártak ott adományozók. Gyűjtésünk fő célpontja azonban nem is ez volt, hanem Gálospetri. Körülbelül délután 2-3 között érkeztünk meg. A gyerekek nagyon örültek, amikor megláttak minket és a rengeteg ajándékot. A sok doboz kipakolásában örömmel segédkeztek még a legkisebbek is. A kisbuszok kiürítése után a gyerekek az épület étkezőjében énekeltek nekünk karácsonyi dalokat, majd megkapták a mikulás csomagokat. Egy kis játék és beszélgetés után a hosszú útra való tekintettel elbúcsúztunk tőlük és nevelőjüktől, majd hazaindultunk. Úgy gondolom, hogy mind a szervezők, mind az adományozók és a támogatóink is jócselekedetet vittek véghez. Remélem, hogy a jövőben is lesz lehetőségünk ilyen jellegű tevékenységet végezni.

A gyerekek nagyon örültek, amikor megláttak minket és a rengeteg ajándékot

TANULMÁNYÚT AZ EDTWIN-PROJEKT KERETÉBEN APÁCZAIS OKTATÓKNAK ÉS HALLGATÓKNAK A BÉCSI EPS DR. LEOPOLD ZECHNER ISKOLÁBAN

2009 decemberében az EdTWIN-projekt keretében második alkalommal nyílt lehetőség az Apáczai Csere János Kar német és angol műveltségterületű tanító szakos hallgatóinak és az Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék oktatóinak bécsi iskolában való hospitálásra.

A 43 fős csoport a 6-10 éves korosztály többnyelvű képzésének tanórai megvalósításával ismerkedett a tanulmányút során. Az Európai Alapozó Általános Iskolában tanító tanárok számára az európai többnyelvűség elfogadtatása, az európai dimenziók megismertetése kiemelkedő cél.

A tanulmányutat hallgatóink így értékelték:

- Kovács Anna negyedéves tanító szakos hallgató

A bécsi iskolalátogatás kapcsán az tetszett, hogy nem a hagyományos frontális oktatási módszerrel dolgoznak, hanem csoportban. A gyerekeknek biztonságérzetet nyújtott, hogy a tanórákon a szakvezető és az osztályfőnök is jelen van. Különböző módszerekkel sajátítják el a diákok a tananyagot, sokkal inkább gyermekközpontú és gyakorlatias, mint a magyar oktatás. Éppen ezért úgy tapasztaltam, hogy a gyerekek is nyitottak, közvetlenek voltak. A képzésük során több európai kultúrával ismerkedhetnek meg, és az idegen nyelv oktatás is példaértékű.

A többnyelvű Európában egymástól tanulhatunk

- Saflánszky Sarolta negyedéves tanító szakos hallgató

Számomra nagy élmény volt ez a tanulmányút, sok tapasztalatot gyűjtöttem. Korábban Magyarországon is láttam hasonló kezdeményezéseket, de úgy gondolom, hogy ezeket a tapasztalatokat a hazai ismeretekkel ötvözve még nagyobb sikereket lehet elérni a pedagógiában. Az osztrák gyakorlatnál nagyon fontos tényező a tanár személyisége. A most megismert bécsi tanárokról úgy gondolom, hogy nyitott személyiségek és hitelesek, így sokkal közelebb kerülnek a gyerekekhez.

- Péter Ágnes negyedéves tanító szakos hallgató

Pozitív élményekkel gazdagodtam, nagyon sok újdonságot tapasztaltam ebben az iskolában. Különösen értékelendő az iskola gyerekközpontúsága, a diákok játszva tanultak meg praktikus és fontos dolgokat is. A teamteaching a nyelvtanulást segíti, több önbizalmat ad a gyerekeknek, ezt a módszert a magyarországi két tannyelvű iskolában is el tudom képzelni.

- Szokol Katalin angol műveltségterületes hallgató

Nagyon pozitív az a sokszínűség, amit a bécsi iskolában megvalósítanak. A befogadóképességet, az elfogadást az iskola abban is gyakorolja, hogy nemcsak a különböző nemzetiségű gyerekeket, hanem a kultúrájukat is befogadja, és megismerteti a többi diákkal. Az évenkénti hathetes nyelvtanulási időszak alkalmas arra, hogy az alsó tagozatos diákok egy idegen kultúra nyelvével, szokásaival megismerkedhessenek.

A gyakorló tanítóknak, valamint a leendő tanítóknak egyaránt ajánlom a hospitálást, tapasztalatszerzést a bécsi Európai Iskolában.

A tanulmányúton részt vevő hallgatók egyöntetű véleménye az volt, hogy szívesen dolgoznának a diploma megszerzése után a bécsi iskolában. A projekt keretében sikeres együttműködés alakult ki a partner intézménnyel, így a következő félévben 4 tanító szakos hallgató töltheti kötelező tanítási gyakorlatának egy részét a bécsi iskolában.

Nagy Mónika
NYME-AK

Tanulmányút és tapasztalatszerzés a bécsi EPS Dr. Leopold Zechner Iskolában

ORSZÁGISMERETI TANULMÁNYÚT SALZKAMMERGUTBAN

A Benedek Elek Pedagógiai Kar német nemzetiségi óvodapedagógus hallgatói 2009. november 26-27-én tanulmányutat tettek Ausztria legcsodálatosabb fekvésű tájegységébe, a háborítatlan hegyormokat, szelíd, sötétzöld színben szikrázó tengerszemeket, kristálytiszta vizű folyókat és tavakat magában foglaló Salzkammergutban.

Salzkammergut a német Alpok legszebb látványt nyújtó része, szemet gyönyörködtető vidékekkel, kedvesebbnél kedvesebb városkákkal, kastélyokkal, művészeti kincsekben rendkívül gazdag templomokkal, amelyek teljes harmóniát alkotnak a környezettel, ahogyan az azt létrehozó művészek megálmodták őket. Salzkammergut területén három tartomány osztozik: Felső-Ausztria, Salzburg, és Stájerország.

Utazásunk első állomása a Traunsee partán fevő Orth kastély volt, amely Salzkammergut legrégebbi épületei közé tartozik, hiszen már 909-ben említést tesznek róla az oklevelek. Egy 130 méter hosszú fahíd köti össze a kastélyt egy kis szigettel, melyen a festői szépségű tavi kastély áll.

Traunkirchen települést egy erdős szikla teszi különlegessé, mely mélyen benyúlik a tóba, és e földnyelv köré épült maga a település is csodálatos kolostortemplomával, és dombon fekvő kápolnájával.

Ezt követően a Wolfgangsee irányába folytattuk utunkat, mely különösen hangulatos környék az 1500-1800 méter magas hegyek koszorújában, amelyek közül az 1783 méter magas Schafberg nyújt a Keleti-Alpokra feledhetetlen kilátást. A legfontosabb települése St.Wolfgang, formás, freskókkal díszített polgárházaival, és a tóparton fekvő késő gótikus templomával. Magával ragadó látvány tárult elénk a templomban található Michael Pacher által faragott szárnyas oltár láttán, melyben hosszú ideig gyönyörködhettünk. Ez a szárnyas oltár a legszebb ma is használt német szárnyas oltár a világon. Saját és más látogatók csodálkozását a csodálatos remekművön éneklésünkkel tettük teljességet nyújtó látvánnyá.

A városkában végigsétáltunk az adventi vásáron, melynek hangulatát nagyon élveztük, és finom forralt borral, punccsal, forró csokoládéval melegíthettük át testünket, lelkünket.

Első napunk legfantasztikusabb úti célja a hegyeket csodálatosan visszatükröző Halstättersee partján fekvő Hallstatt volt. Festői kisváros, amelyet az úti könyv írója szerint messziről rátekintve valamiféle gyermeki kockajátéknak, egymás hegyére-hátára zsúfolt várépítő készségnek vélhetünk. Nevét a sóból kapta. A "Hall" szó keltául sót jelent, melyhez a német "Statt" szó járul. Hallstattban az emberemlékezet határán jóval túl telepedett meg az ember, hogy sót bányásszon. A településnek különleges ékszere a festői természeti környezetén kívül az a kis gótikus templom, melynek három különösen szép szárnyas oltára van. A helyszűkével küzdő kisváros különleges nevezetessége a templom kertjében található teraszos temető, melyben a halottak maradványait 10 évente kiássák, majd koponyájukat kifehérítik. A koponyákat festett virág- és babérkoszorúkkal ékesítik, majd a fehér "homlokra" gót betűkkel vésik fel az elhunyt nevét. A templom melletti sziklafalba vájt Csontházban őrzik a holtak földi maradványait. A templom elől lepillantva magunk előtt látjuk, és halljuk zúgni a Mühlbach folyócskát, amely a város közepén magas vízeséssé változik. A városka a szikla lábához épült egymásra épült házak csodálatos sorából áll, a városlakók a már említett helyszűke miatt, a ház falához ültettek gyümölcsfákat és futtatták fel azokat a falon. Hallstatt további nevezetessége a világ legrégebbi ismert sóbányája, melyet 2002-ben múzeummá alakítottak át.

Az este közeledtével elindultunk az 1000 méteres magasságot is elérő kanyargós szurdokvölgyön keresztül Golling városába, ahol egészséges fáradtságot magunkban érezve elfoglaltuk kitűnő szállás-

„Sajnos minden jó véget ér egyszer" - az utazás résztvevői azonban még sokáig emlékezni fognak a kétnapos kirándulásra.

helyünket a "Gasthof zur Goldenen Traube" nevű panzióban. Mindnyájunknak jót tett az esti pihenés, és a kellemes hangulatú beszélgetésekkel felejthetetlen emlékeink sorát gazdagíthattuk ezúttal is.

Utazásunk második napján Salzburg látnivalóival ismerkedtünk meg. Megtekintettük a város legfőbb nevezetességeit, Mozart szülőházát, a dómot, a ferencesek különleges lelki élményt nyújtó templomát, a város felett őrködő várat, a Festung Hohensalzburgot. Városnézésünket követően sétálgathattunk a szűk salzburgi utcákban, élvezhettük Salzburg egyedülálló hangulatát a nemcsak késő ősszel ritka verőfényes napsütésben, és örömmel mondhatjuk, hogy rajtunk kívül nem sok látogatónak adatik meg ilyen rövid idő alatt, ilyen csodálatos időjárást találni ebben az amúgy sokszor ködös, esős városban.

Hamarosan azonban el kellett indulnunk hazafelé, hisz hosszú út állt még előttünk, több mint 300 kilométer.

Útközben még lehetőségünk adódott kívülről megtekinteni Melk nagyméretű, művészi egységben komponált, a Duna-kanyar tájába remekül beillő bencés apátságát és apátsági templomát, melyet joggal nevezhetünk az "osztrák Pannonhalmának".

Ezután már csak az emlékek felidézése maradt a buszon hazafelé utazva, az emlékezés pedig mindig újra és újra visszahozza mindazt, amiben részünk lehetett, és nem arra gondolunk, hogy ez a szép kirándulás véget ért, hanem arra, hogy milyen csodában lehetett részünk.

Babai Zsófia
adjunktus,
az utazás szervezője

VERSESKÖTETTEL MUTATKOZTAK BE A SAJTÓTECHNIKUS HALLGATÓK

Még csak fél évvel ezelőtt indult el a Benedek Elek Pedagógiai Karon a Sajtótechnikus felsőfokú szakképzés, az itt tanuló hallgatók máris látványos eredménnyel szolgáltak. 2009 decemberében jelent meg a Rebbenések című, saját szerkesztésű verseskötetük, melyet ünnepélyes könyvbemutatón ismertettek.

Újságírást, hírszerkesztést, könyvkötészetet, nyomdaipari ismereteket, arculat és designtervezést, valamint webdesignt is tanulnak azok a hallgatók, akik szeptemberben kezdték meg tanulmányaikat a Benedek Elek Pedagógiai Kar – a NYME Bölcsészettudományi Karával együtt indított - legújabb felsőfokú szakképzésén, a Sajtótechnikus szakon. A kétéves képzés sok érdekességgel szolgál azok számára, akiket érdekel a nyomtatott és elektronikus sajtó világa, akik kreatívak és szeretnek alkotni. A hallgatók az elméleti tárgyak mellett, használható gyakorlati tudást is szereznek a média területén, ugyanis a kötelező gyakorlati órákat jó hangulatú szakmai kirándulásokkal is kiegészítik az oktatók. Így a jövő sajtótechnikusai jártak már a Kisalföld nyomdájában és szerkesztőségében, megszemlélhették a szombathelyi és soproni televíziók stúdióiban zajló munkát, kipróbálhatták, milyen érzés a Híradó díszletei között olvasni súgógépről a híreket, valamint a rádiózás rejtelmeibe is bepillanthattak.

Az eltelt félév legnagyobb élménye azonban a hallgatók számára mégis csak az volt, hogy 2009. december 8-án ünnepélyes külsőségek között mutathatták be saját verseiket tartalmazó, saját szerkesztésű verseskötetüket. Az ötlet, a képzésen nyomdai ismereteket oktató Juhász Attilától eredt, aki miután megtudta, hogy tanítványai közül hárman is – Károlyi Szabina, Fücsök Andrea Keea és ifj. Gruber Miklós - írnak verseket, felajánlotta, hogy a hallgatók nyomdai gyakorlatának helyszínéül szolgáló Scarbantia Nyomda segítségével, kiadja írásaikat. A kötet különlegessége, hogy nem csupán verseiket, de munkájukat is adták hozzá a versíró hallgatók, valamint öt csoporttársuk. A kötetnek a nyomdai előkészítő munkálatoktól gondját viselték, nyomdai gyakorlataik során saját maguk alakították, formálták, hogy elnyerhesse végleges alakját.

A sajtótechnikus hallgatók könyvüknek a Rebbenések címet adták. Hogy miért is? Erre a kérdésre Fücsök Andrea Keea, az egyik versíró hallgató ad választ a kötet elején: „Rebbenni csak az tud, ki szívében elhiszi, bárhová eljuthat."

A képzésre járó hallgatóknak nagy terveik vannak, és hiszik, eljutnak oda, ahová szeretnének. Ebben oktatóiktól remélhetnek segítséget, illetve mellékjük állt Sarkady Sándor költő, a Benedek-kar egykori tanára is, aki vállalta, hogy éles szemmel, ám meleg szívvel bírálja az ifjú költők sorait a könyvbemutatón. Ez így is történt. A Benedek-kar tetőtéri társalgójában megrendezett könyvbemutatón a hallgatók verseit Sarkady Sándor költő ajánlotta az est vendégeinek. Ezt követően S. Takács Judit, a sajtótechnikus képzés szakfelelőse mutatta be az ifjú versírókat, akik két-két költeményük előadásával lepték meg közönségüket. A versek zenei aláfestéséhez Fazakas Zoltán szociálpedagógus hallgató és Lázár Olivér erdőmérnök hallgató gitárjátéka járult hozzá. Végül Pákozdi Hajnalka óvodapedagógus hallgató előadásában hangzott el a Csendes éj című dal. Ezzel kívántak a sajtótechnikus hallgatók mindenkinek kellemes ünnepvárást, narancs és fahéj illatú adventet és sikeres, vidám újesztendőt.

S. Takács Judit
PR-munkatárs

VITNYÉDI BÖLCSŐCSKÉVEL VÁRTÁK A KARÁCSONYT

A Rábaköz egyik értékes kincsét, karácsonyi szokását elevenítette fel 2009. december 10-én a III. éves óvodapedapedagógus hallgatók egy csoportja a Benedek Elek Pedagógiai Kar földszinti aulájában. "Menjünk mi is Betlehembe, résztvenni a nagy örömbe. Melyet Menynyei atyánk, árasztott az éjjel ránk." - énekelték a Vitnyédi bölcsőcske dallamait a kékfestő ruhába öltözött lányok. Ez a karácsonyi énekes játék a Kis Jézus bölcsője körül játszódik, és azt az időszakot mutatja be, ami a születés és a pásztorok hódolata közé esik. A Rábaköz e szép karácsonyi szokását 1937-ben jegyezte le Horváth Péter tanító. A Benedek-kar hallgatói, Mentesné Tauber Anna adjunktus felkészítésében ismerkedhettek meg ezzel az értékes néphagyománnyal, majd az utolsó tanítási héten népviseletbe öltözve énekelték el a Megváltó születésének történetét, először az Aranykapu Gyakorló Óvoda óvodásainak, majd hallgatótársaiknak, oktatóiknak és a kar dolgozóinak.

S. Takács Judit
PR-munkatárs

Sarkady Sándor költő adott útmutatást a versíró hallgatóknak: (balról) Károlyi Szabinának, Fücsök Andrea Keeanak és ifj. Gruber Miklósnak.

„Menjünk mi is Betlehembe..." - énekelték Benedek kar óvodapedagógus hallgatói

SZOBROT AVATTAK FÖLDI LŐRINC, A LEGENDÁS IGAZGATÓ EMLÉKÉRE

Földi Lőrinc arcképével eddig a Benedek Elek Pedagógiai Kar tanácstermében találkozhattunk. 2009. december 13-a óta azonban már naponta láthatjuk Sopronban, a Vitnyédi utcában felállított mellszobrát is, melyet Kutas László szobrászművész készített a városnak.

„Igaz emberséggel viszonyult minden kollégájához."

A Soproni Felsőfokú Óvónőképző igazgatójáról Dr. Katona György, a Benedek-kar dékánja emlékezett meg a szobor avatásakor. Beszédében kifejtette: Földi Lőrinc az óvodapedagógus-képzéstől messze eső területről érkezett, és került a Soproni Felsőfokú Óvónőképző élére. A hadapród iskola egykori katonatanára, a Széchenyi István Gimnázium legendás igazgatója, 1964-ben került az óvónőképző intézet igazgatói posztjára.

Nem maga kereste ezt a rangos pozíciót, a főhatóság úgy ítélte meg, hogy a belső gondokkal küzdő új felsőoktatási intézménynek szüksége van Földi Lőrinc határozott, karizmatikus egyéniségére. És ő - vérbeli katonaalkat révén - nemcsak parancsolni, hanem engedelmeskedni is tudott. Engedelmeskedett, mert úgy érezte, hogy új helyén van rá legnagyobb szüksége a magyar közoktatásnak és a nemzetnevelés ügyének.

A számára új terület szakmai titkait a rá gyermekkora óta jellemző vasakarattal sajátította el. A tantestülettől rendet és fegyelmet követelt, ugyanakkor igaz emberséggel viszonyult minden kollégájához. Meghitt kapcsolatokat tudott teremteni: szakmai kérdésekről, családi gondokról, tanártársai testi-lelki közérzetéről egyaránt empátiával teli beszélgetéseket folytatott akár a tanszékeken, akár az igazgatói irodában.

Szűkebb, meghitt körökben nem rejtette véka alá igazi politikai hovatartozását sem. A nyugállományú őrnagy nem titkolta, hogy egyik legkedvesebb írója a katonaköltő "Gyula diák", alias Somogyváry Gyula. Az ő könyvéből, az "És mégis élünk"-ből tanulta meg a legfontosabbat: Sopron szeretetét, és a haza, a nemzet iránti feltétlen hűséget.

A "messze eső területek"-ről érkezett igazgató sokat tett a képzés korszerűsítéséért, a dunántúli óvónők továbbképzésének megszervezéséért - hangsúlyozta Dr. Katona György, majd Földi Lőrinc személyes érdemei közé sorolta, hogy a felsőfokú óvónőképzés tízéves jubileumi ünnepségének Sopron adhatott otthont. A felemelő ünnepélyen a kisóvodások virágcsokrokkal köszöntötték az akkor már nagybeteg "igazgató bácsit". Simogató kezére, kedves szavaira egy-egy gyermek még ma, felnőttkorában is, büszkén és boldogan emlékszik vissza.

Földi Lőrinc mellszobrával mától a Vitnyédi utcában naponta találkozhatunk. Határozott, tiszta tekintete Kölcsey üzenetét sugározza: Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül! – zárta ünnepi gondolatait a Benedek Elek Pedagógiai Kar dékánja.

S. Takács Judit
PR-munkatárs

BÉCSI KIRÁNDULÁSSAL ZÁRTÁK A FÉLÉVI KURZUST A BENEDEKES HALLGATÓK

Szép karácsonyi ajándékot kaptak oktatójuktól a „Fejlődés kríziseinek szépirodalmi és filmművészeti megjelenítése" című szabadon választható kurzusok hallgatói. Jávorszky Edit, a Benedek Elek Pedagógiai Kar főiskolai docense városnéző, múzeumlátogató programot szervezett számukra Bécsben.

A "Fejlődés kríziseinek szépirodalmi és filmművészeti megjelenítése" című szabadon választható kurzus volt és jelenlegi hallgatói közül húszan vettek részt a 2009. november 27-i bécsi kiránduláson Jávorszky Edit tanárnő vezetésével. A tanulmányi séta alkalmával a hallgatók megcsodálták a belváros főbb nevezetességeit: az Operaházat, a Sacher és Demel cukrászdákat és a Stefansdomot. Végigjárták a császári rezidencia, a Hofburg főbb látványosságait: a Sissi-múzeumot, a Spanyol Lovasiskolát. Végigsétáltak a Kertner strasszén és a Grabenen. Megtekintették Széchenyi István szülőházát, a Természettudományi és a Szépművészeti Múzeumot, valamint a Múzeumi Negyedet.

„A neves múzeumok és bécsi látványosságok megtekintése után ittunk egy finom bécsi kávét, majd a Városháza előtti karácsonyi vásár forgatagába "vetettük be" magunkat, ahol többen forralt borral, punccsal ellensúlyozták a hideg időjárás kellemetlen hatásait. A kirándulás alkalmat adott arra is, hogy megcsodáljuk a város pompázatos adventi díszítését. Többen múzeumban voltak, - pl. az Albertinában az impresszionizmus legnagyobb alkotóinak gyűjteményes kiállítása volt látható - míg mások csak nézelődtek. Voltak, akik emléktárgyakat, karácsonyi ajándékot vásároltak. Hazafelé a vonaton arról beszélgettünk, hogy milyen közel is van Bécs, ez a káprázatos világváros Sopronhoz, és mégis milyen kevéssé használjuk ki a lehetőségeket. Igaz, az anyagiak gyakran korlátozzák vágyainkat, de ezt a kirándulást olcsón is meg lehetett úszni, mégis gazdagabban, élményekkel feltöltődve érkeztünk meg a soproni állomásra. Szép napot töltöttünk együtt."

Jávorszky Edit
főiskolai docens

ERDŐKRŐL KICSIKNEK

A legtöbben szeretjük a fákat. Szeretjük a parkban azt a nagyot, az erdőben azt a rengeteget, vagy szeretnénk, ha az ablak elé egy ág benyúlna, amire rászállhatnak a madarak. Boldogok vagyunk, ha izzó parázs felett sütjük a szalonnát, örömmel nézzük a tölgy konyhabútort, és a gyermekünk kezébe is fajátékot szeretnénk adni.

A romantikus érzéseink és képzeteink azonban elfeledtetik velünk, hogy mindezeket egy iparág juttatja el hozzánk, és tudatos tevékenységek eredményei. Sokan nem értik, ezért nem is szeret(het)ik az erdőkkel való gazdálkodást, pedig minden erdész azon dolgozik, hogy a fák és az erdők hasznait élvezhessük, és tartósan megmaradjanak nekünk.

Ezen az ismeretlenségen kíván változtatni az Erdővagyon gazdálkodási Intézet azzal, hogy tájékoztató programot indít az óvodás, az általános- és a középiskolás korosztályok számára. Több mint tízezer gyermekhez szeretnénk szólni Győr-Moson-Sopron és Békés megye nagyvárosaiban, és a KEOP „A fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok" című pályázati program támogatásával az üzeneteinket eljuttatni.

Többféle program keretében adunk tájékoztatást annak érdekében, hogy érthetők legyenek a hétköznapjainkban megjelenő erdők és fák mögött zajló folyamatok. Bemutatjuk, hogy a fák kivágása nem jelenti az erdők halálát, hogy a fatermékek környezetbarátok, amelyek használata sokkal kíméletesebb hatással bír a környezetre, mint más megoldások. Népszerűsítjük az erdei kirándulási lehetőségeket, felhívjuk a figyelmet a tudatos gazdálkodás szerepére, és ösztönözzük a környezetbarát viselkedést, mint például a szemetelés és a rongálások elkerülése.

A gyerekek számára egynapos rendezvényeket és szakköri foglalkozásokat rendezünk, amelyekhez kidolgozzuk a pedagógiai programokat. Elkészítjük a kiegészítő kellékeket, plakátokkal, kiadványokkal, oktatófilmmel és honlappal támogatjuk az üzenetek befogadását. A gyerekek játékos ismerkedése a témakörrel, versennyel zárul, amely természeti környezetben, nemzeti parkok szervezésében zajlik majd.

A program része az is, hogy pedagógusok számára tartunk továbbképzéseket. Egyrészt azért, hogy a rendezvények tartalmát megismerjék, másrészt pedig azért, hogy később az oktatási tevékenységükben hitelesen foglalkozhassanak az erdők és általában a természeti erőforrások hasznosításával és védelmével. Az Erdővagyon gazdálkodási Intézet régóta foglalkozik az erdőgazdálkodási ismertek terjesztésével pedagógusok körében, és sok tapasztalatot gyűjtött ezen a téren. Ebben a tevékenységben alapozódott meg, és bővült ki a kapcsolat a Benedek Elek Pedagógiai Kar oktatóival is.

Külön aktualitást ad a témának, hogy a program vezetője, és az Erdővagyon gazdálkodási Intézet megbízott igazgatója Prof. Dr. Lett Béla egyetemi tanár az Erdőmérnöki Kar felterjesztésére 2010-ben Pro Silva-kitüntetésben részesül. Sok szeretettel gratulálunk Prof. Dr. Lett Bélának az elismeréshez.

Schiberna Endre

VILÁGÚJDONSÁG A GEO-N

Dr. Szepes Andrást kérdeztük a háromdimenziós lézerszkennerről, az új 25 milliós értékű műszert pályázati úton nyerte a kar.

Egy közlekedési baleset után nem lehet órákon át lezárva tartani az utat a történtek elemzéséig. Egy templom kupoláját nem lehet megközelíteni állványozás nélkül, de az rontja a látványt. Egy híd terhelés hatására rövid időre megváltoztatja alakját, melyet bonyolult regisztrálni. Ezekben is segíthet az egyedülálló 3D-lézerszkenner.

A szkennert - gondolom - az olvasók jelentős része ma már hétköznapi eszközként ismeri és használja irodai munkája során. Az irodai szkennerek segítségével papíron lévő anyagokat, tervrajzokat, fényképeket lehet beolvastatni a számítógépünkbe, és ott képként kezelve dolgozhatunk velük. Nagyjából hasonló funkciót tölt be a 3D (háromdimenziós) lézerszkenner is, csak itt a műszer nem síkban dolgozik, hanem a környezetében lévő alakzatok, alkotások letapogatását végzi. Az objektumot alkotó minden egyes pontról visszaverődő lézerjel segítségével meghatározza azok térbeli helyzetét, és szinte azonnal háromdimenziós modellt jelenít meg a számítógép képernyőjén - magyarázza Szepes András, a Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Karának dékánhelyettese annak a világviszonylatban is újnak számító műszernek a működését, melynek beszerzésére a GEO nemrégiben pénzt nyert a kutatásfejlesztés intézményi bázisának megerősítését szolgáló beruházások támogatására kiírt pályázaton. A 25 millió forint értékű Leica gyártmányú lézerszkennert az ősszel mutatták be a világ szakmai közönségének Németországban, így Magyarországon nem sokan láttak még ehhez foghatót. A Geoinformatikai Karon január első napjaiban az eszköz kezelésének elsajátítására nyílt lehetősége a GEO munkatársainak, majd a jövőben további bemutatók szervezését is tervezik az intézményben, ahol a megye mérnökeinek és minden érdeklődőnek lehetőséget biztosítanak a forradalmian új háromdimenziós szkenner megismerésére.

A nagy értékű készülék különösen alkalmas olyan feladatok megoldására, ahol nehezen megközelíthető helyszínt kell leképezni, ábrázolni, mint például a templomok kupolái, nagyobb épületek hidak, vagy más mérnöki létesítmények. Hasznos lehet olyan esetekben is, amikor sokat számít a gyors adatgyűjtés (például baleseti helyszínek, gyárak belső terei esetében), hiszen ilyenkor elég néhány perc az adatok rögzítésére, majd a munkahelyi, otthoni számítógépen lehet elemezni a háromdimenziós információkat - magyarázta az újdonság alkalmazási lehetőségeit Szepes András.

Balázsik Valéria

EGY EMLÉKEZETES NAP TÖRTÉNETE…

Szabados László, a soproni Felsőfokú Óvónőképző Intézet volt igazgatója, a felsőfokú óvónőképzés 50 éves évfordulójának alkalmából emlékezett a kezdetekre. Beszéde Sopronban a Benedek Elek Pedagógiai Kar jubileumi ünnepségén hangzott el.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az 1956-os év rendkívül jelentős a magyar nevelésügy történetében. 12 felsőfokú tanítóképző és 3 felsőfokú óvónőképző intézet nyitotta meg kapuit elsőként Európában.

A képzők kialakítása 1959 elején megindult a tantárgyi rend és tantárgyi programok alapján. A jegyzetek elkészítésével párhuzamosan, az intézmények helyének kiválasztása, személyi és dologi ügyeinek elindítása volt soron. Mindezt a Felsőoktatási Főosztály keretében létesített Tanító- és Óvónőképző Osztály szervezte, rendezte, irányította.

1959 februárjában kaptuk meg az igazgatói, helyettes-igazgatói és gazdasági igazgatói kinevezéseket. Ezzel kezdődött az új típusú képzők létesítésének, nem kis feladatokat tartalmazó munkája.

Elsőként – Budapesten – kéthetes megbeszélésen vettünk részt, külön a tanító- és külön az óvónőképzők igazgatói és helyettesei. A gazdasági igazgatókkal a minisztérium gazdasági osztálya foglalkozott. Igen részletesen és rendkívül alaposan készítettek fel bennünket a ránk váró feladatokra. Megismertettek bennünket a tantárgyak elosztásával és azok programjaival. Ezek megszerkesztőivel módunk volt alaposan megvitatni mindent, ami már előzőleg is foglalkoztatott bennünket. Tanfolyamunkkal egy időben elkészültek a tantárgyak jegyzetei is.

Szabados László

Éremes röviden felsorolni a megoldásra váró feladatokat.

1. A Ferenczy János utcai épületünk átalakítása a leendő intézmény működési rendje szerint. Mi minden kellett ehhez?

Új központi fűtési rendszer, nagyelőadó, tantermek, rajz- és kézimunka terem, gyakorló szobák, szakcsoporti szobák, tanári tanácskozó, tornaterem, könyvtár, irodák: igazgatói, gazdasági, tanulmányi osztály helyiségei, gondnoki és személyzeti szobák kialakítása és berendezése. Ezeken kívül mosoda, vasalószoba, konyha, raktár, ebédlő. Ezek ugyan már megvoltak, de sajnos, nagyon rossz állapotban. Teljesen fel kellett újítani őket. Ezeket a munkákat a minisztériumból lejáró mérnök irányította és ellenőrizte. Végül a festés és mázolás, meg a takarítás zárta az épülettel kapcsolatos tennivalóinkat.

2. Hallgatói kollégium létesítése az épület II. emeletén.

3. Személyzeti munka, mely kiterjedt a tanárokra, hallgatókra és dolgozókra. Ahogy fokozatosan bővült a munkatársak száma, úgy csökkent az elfoglaltságunk is. Így több idő jutott a megyékkel való kapcsolatok felvételére. A hallgatók beiskolázása szempontjából - Tolna megye kivételével - a Dunántúl minden megyéje hozzánk tartozott. A megyék illetékesei szívesen együttműködtek velünk a beiskolázásunk és az ő nevelőik továbbképzése fontos munkájában is.

4. Ha már a kapcsolatokról beszélek, megemlítem, hogy folyamatos kapcsolatunk alakult ki a minisztérium illetékes osztályával és gazdasági hivatalával.

Ugyanez vonatkozott városunk vezetőire, a társintézetekre, a soproni Erdőmérnöki Főiskolára. Az utóbbiakról is nagyon sok jó tanácsot kaptunk a tanulmányi osztályunk kialakítására és a parkunk rendezésére. Éppen ekkor városrendezés során 9 méter széles sávval bővült a területünk. Az új kerítés mellett, az Erdészeti Főiskola segítségével nagyon szép jegenyesort létesítettünk.

Visszatérve egy pillanatra a városunkkal való kapcsolatunkra, együttműködésükkel biztosítani tudtuk a gyakorló óvodákat és a családos tanárok lakásait.

Örömmel mondhatom el, hogy városunk is nagyon sokat nyert az új felsőoktatási intézményével. A kulturális és a szellemi közélet tekintélyes gazdagításához nevelőtestületünk sok területen eredményesen hozzájárult, és járul még ma is.

Az idő haladtával befutottak a tanári pályázatok. Mielőtt javaslatot készítettünk volna, igyekeztünk megismerkedni a pályázókkal. Saját kocsimmal és párszor városi hivatali kocsi segítségével tudtuk csak megoldani ezt a feladatot.

Igazán előrelépés akkor következett be, amikor a minisztérium kinevezte a tanárokat. Nagy lendülettel és lelkesedéssel kapcsolódtak be a nevelőmunkára való felkészülésbe. Külön kiemelem a kinevezett szakcsoportvezetőket példaadó aktivitásukért. A szakcsoportvezetők alkották az Intézeti Tanácsot, amelynek rendkívül fontos szerep jutott az intézet életében.

A következő lépés a hozzánk pályázó jelöltek felvételi vizsgáinak lebonyolítása volt. A szép számú jelentkezők közül került ki első 125 fős évfolyamunk, akiket a tanévnyitó előtti két napra hívtuk be, hogy felkészíthessük őket az ünnepélyes tanévnyitóra és a tanév megkezdésére.

1959. szeptember 8-án verőfényes, 24 fokos, szép, kora őszi nap virradt ránk. Ez volt az első tanévnyitó napja. Talán nem túlzás, ha azt mondom, az egész intézet lázban égett. Végre elérkezett a délután, amikor 2 óra előtt a Magyar Művelődés Háza, akkor még létező, rendkívül tágas és nagyon szép karzatos barokktermében gyűltünk össze a tanévnyitóra. Öröm volt végignézni a termet betöltő jelenlevőkön. A 125 hallgató és a szép számmal megjelent szüleik, a meghívottak és az érdeklődők töltötték be a kitűnő akusztikájú termet. Az ünnepélyes-

ség már a Himnusz előtt érezhető volt a teremben.

Az ünnepi beszédet Bizó Gyula minisztériumi osztályvezető tartotta. Beszédét dörgő taps honorálta. Énekkari számok, szavalatok, Mihálka Margit kitűnő zongorajátéka fokozták az ünnepi hangulatot. Külön fénypontot jelentett a hallgatók eskütétele. Nemcsak a hallgatók, de az egész terem meghatottan, állva hallgatta az eskü szövegét.

A Szózat eléneklésével zárult a felejthetetlen első tanévnyitó, mely a város második felsőfokú intézményének megszületését jelentette. Az ünnepség után átsétáltunk az intézet elé, ahol zárt kapu fogadott bennünket. A kapu előtt álló Gyuri bácsi párnán nyújtotta át a kapukulcsot Bízó Gyulának, aki nagy taps közepette nyitotta ki a főkaput. Azóta az nemcsak a leendő hallgatók előtt, hanem a volt hallgatóink előtt is nyitva áll.

A vendégek hallgatóink segítségével megtekintették az intézetet. A meghívottak és a tanári kar állófogadásával zártuk ezt az igazán emlékezetes napot.

1959. szeptember 10-én, hétfőn 8.00 órakor indult az intézet a főiskolává válás útján. Mint Önök is tapasztalhatták, fél évszázada, a szakma és a közélet véleménye szerint is, eredményesen működik.

Zárógondolat: egy új intézmény elindítása felelősségteljes, sokakat igénybevevő munka volt. Ezt a költő szavával jellemezhetem: „Jó mulatság, férfimunka volt."

Szabados László
a Felsőfokú Óvónőképző Intézet egykori igazgatója

Mészáros Ágnes: Cukor nélkül

Teafűbe fulladt téli délután
Csengette kanalunk a csésze alján.
Bambult aláomlóban a méz bután
Párálló kannánk fölé az Alpokalján.

Kosztümös rímeket fújva,
Két sor közt összebújva
Talált a kacér vanília aroma.
A gyerekkor kopott falova
Elibénk baktatott,
S kaptatott
Velünk völgybe, dombra,
Így akadtunk végül egy horogra
Az Óperenciás tengeren.

Örök barna hercegem
Voltál, vagy s leszel
Gőzöljön bármit körénk az élet!

Téli délután, ha hinni félek,
Ha bamba arca sincsen már a méznek,
Két sor közt összebújva,
Kosztümös rímeket fújva
Volnék vaníliaillat teafüveden.

Szigetvár, 2010. február 22-23.

II. EGYETEMFOGLALÓ VETÉLKEDŐ A KÖZGÁZON

A Közgazdaságtudományi Kar Közgazdaságtani és Társadalomtudományi Intézete január 14-én immáron második alkalommal szervezte meg az Egyetemfoglaló vetélkedőt. A rendezvény célja az volt, hogy a régió középiskolásaival, középfokú intézményeivel közvetlenebb kapcsolatot alakítsunk ki, közelebb hozzuk a diákokat az egyetemi oktatókhoz és egyúttal versenyzési, megmérettetési lehetőséget biztosítsunk az érettségi előtt álló diákoknak.

Az idei Egyetemfoglalón kilenc középiskola vett részt zömmel Sopronból, de érkezett egy-egy csapat Szombathelyről és Mosonmagyaróvárról is. A verseny nyolc fordulóból állt, melyek során az iskolánként tíz fős csapatok általános műveltségi, helytörténeti, irodalmi, történelmi, EU-s ismereteikből, logikai képességeikről adtak tanúbizonyságot. Emellett Activityben és képfelismerésben is összemérhették tudásukat.

A több órás verseny végén a szombathelyi Horváth Boldizsár Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola szerezte meg az első helyezést, maga mögé utasítva az egyenlő pontszámot szerzett, és így holtversenyben másodikként végzett soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceumot és a Széchenyi István Gimnáziumot. Mindegyik csapat értékes nyereményekkel gazdagodott, köszönhetően a vetélkedőt támogató szponzoroknak.

A verseny szervezésében és lebonyolításában a kar több intézetének oktatói és dolgozói, valamint a közszolgálati szakos hallgatók is nagy lelkesedéssel vettek részt.

Paár Dávid doktorandusz

A jó hangulatú vetélkedő kilenc, többségében soproni középiskola vett részt

BIOMOTION TOUR – „BIOÜZEMANYAGGAL EURÓPÁN ÁT"

Európai „road show" a bioüzemanyagok népszerűsítésére

Látványos befejező szakaszához ért a Nyugat-magyarországi Egyetem mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar Szaktanácsadó és Továbbképző Intézete szervezésében megvalósuló BioMotion - teljes címe: Bio Fuels in Motion – projekt.

A hat európai ország együttműködésével megvalósuló kezdeményezés célja, hogy információs anyagok, bemutatók és regionális kezdeményezések felkarolása által növelje a megújuló üzemanyagok ismertségét, elfogadottságát és felhasználását az európai lakosság körében, illetve a gyakorlatban is bemutassa, hogy ezen energiahordozók valós alternatívát jelentenek a hagyományos üzemanyagokkal szemben, versenyképes, bárki által elérhető áron. A projektet az EU Intelligent Energy alapja támogatja.

A bioüzemanyag felhasználás különböző szintjein álló tagországokban (Magyarország, Németország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország és Románia) egész Európát átszelő bemutató körút, a „BioMotion Tour" során ismerhették meg a potenciális felhasználók a bioüzemanyagok előnyeit.

2009. október 13-án Párizsból indult el a 10-15 bioüzemanyag (E85/bioetanol, biodízel, PPO/tiszta növényi olaj, biogáz) meghajtású járműből álló „road show", amely Brüsszel, Hága, Köln és Nürnberg érintése után október 27-én az esti órákban érkezett Magyarországra. A párizsi megnyitón mind a hat, projektben résztvevő országból érkezett partner részt vett járműveivel, melyek között nem csupán személygépkocsik, hanem tehergépjármű, ill. egy traktor is szerepelt. A konvoj megállt a város fő nevezetességeinél (Eiffel-torony, Diadalív, Notre Dame) felkeltve az arra járó helybéliek és turisták figyelmét. Hasonló céllal érkezett a túra Magyarországra is. A magyarországi projektgazda székhelyén, Mosonmagyaróváron kívül útba ejtették a hazai bioüzemanyag előállító üzemeket, kutatóhelyeket és természetesen a minél nagyobb nyilvánosság érdekében Budapestet.

A mosonmagyaróvári program keretében október 28-án az egyetem parkolójában tekinthették meg a helyi lakosok a túrán résztvevő járműveket, illetve olyan magyar forgalmazók bioüzemanyaggal működő autóit, melyek csak a magyarországi szakaszon csatlakoztak a konvojhoz. A bemutatón lehetőség nyílt az alternatív üzemanyagokkal működő autók tulajdonosaival, sofőrjeivel, valamint bioüzemanyag szakértőkkel való konzultációra. Bár a szoros időbeosztás miatt viszonylag rövidre sikeredett a mosonmagyaróvári bemutató, a szép számban megjelent érdeklődő és a rendezvény utólagos visszhangja alapján elmondható, hogy megfelelő alternatívák bemutatása esetén, Magyarországon is komoly érdeklődés mutatkozik a környezetkímélő üzemanyagok használata iránt.

A bemutató ideje alatt workshop keretében a nemzetközi szakmai közönség ismerkedhetett a NYME-MÉK–en folyó bioüzemanyag kutatásfejlesztési tevékenységgel és a promóciós túra első szakaszának tapasztalataival.

A mosonmagyaróvári program után a túra a Hungrana Kft. szabadegyházi üzemét kereste fel, ahol hazánk legmodernebb technológiával működő bioetanol üzemét láthatták a road show résztvevői.

A túra magyar szakaszának harmadik napján (október 29.) Budapestet vették célba, ahol az FVM-mel közösen a párizsihoz hasonló kampányra került sor a Vajdahunyad várban és környékén. A rendezvény sajtótájékoztatóval és fotózással vette kezdetét, majd Dr. Cser János projektvezető a kar nevében üdvözölte a résztvevőket és ismertette a projektet. A további felszólalók különböző szakterületek (kutatásfejlesztés, bioüzemanyag előállítók, bioüzemanyag előállító berendezéseket telepítő kivitelezők, stb.) képviselői voltak, akik előadásukban az egyes bioüzemanyag-féleségek felhasználásának előnyeit (környezetvédelmi aspektusok, munkahelyteremtő szerep, mezőgazdaság energia függőségének csökkentése, gazdaságossági kérdések, stb.) és magyarországi alkalmazásuk lehetőségeit, korlátait mutatták be.

A környezetkímélő üzemanyagok iránt hazánkban is komoly érdeklődés mutatkozik

A magyar szakasz programjában szerepelt még az FVM gödöllői Mezőgazdasági Gépesítési Intézetében az Ecotechn-konferencián történő bemutatkozás, valamint a kunhegyesi biodízel és biogáz üzem felkeresése, majd október 30-án Biharkeresztesnél lépett át a konvoj a következő projekt tagországba, Romániába.

A teljes európai kampánykörút 2009. november 12-én, a hannoveri agrár-műszaki kiállításon zárult a projekt eredményeinek bemutatásával.

A túra „élőben" követhető a http://biomotiontour.eu/ weboldalon,

információ magyar nyelven: http://biomotion.mtk.nyme.hu a kar honlapján található.

Takács Krisztina

Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar
Szaktanácsadó és Továbbképző Intézet

TDK A MEZŐGAZDASÁG- ÉS ÉLELMISZERTUDOMÁNYI KARON

2009. november 23-án a Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszer-tudományi Karán Tudományos Diákköri Konferenciát rendeztek.

A tudományos diákköri tevékenység több mint fél évszázados hagyományra tekint vissza karunkon, ami túl azon, hogy segíti a különböző tudományos és szakmai műhelyek kialakulását, nagyszerű lehetőség arra, hogy egy adott témakörben a hallgató és az oktató együtt dolgozzon. Az idei év TDK-tevékenysége rendkívüli alkalom volt arra, hogy a végzős BSc-hallgatóink a decemberi államvizsga előtt diplomamunkájukat prezentálják. A hallgatók, ha később is szeretnének tudományos tevékenységet folytatni, akkor ez a munka rendkívül jó alapot biztosít a PhD-képzésben betöltendő időhöz. A TDK keretei között folytatott tevékenység kitartó, következetes munkán, folyamatos tanuláson és igazi megmérettetésen alapul. A szakmai tudományos sikerek elérése mellett megtanít a másik örömének örülni, az igényességre, a becsületességre, a kutatómunka nagyszerűségére.

E gondolatok jegyében köszöntötte a TDK konferencia megnyitóján Dr. habil. Varga László tudományos és külügyi dékánhelyettes és Dr. Gulyás László, a kari Tudományos Diákköri Tanács elnöke a szép számban megjelent hallgatóságot.

A konferencián négy szekcióban – Állattudományi I., Állattudományi II., Élelmiszer- és Növénytudományi, – Gazdaságtudományi – 33 előadás hangzott el.

A részt vevő hallgatók megoszlása a következő volt: az 5 éves képzésből 7 fő, a BSc-képzésből 26 fő képviseltette magát. Az előadások színvonalasak voltak, és az agráriumban aktuálisan fontosnak vélt témákat dolgozták fel.

A konferencián a következő eredmények születtek:

Állattudományi I. Szekció:

I. helyezett: Fekete Pál Márk (III. évf. MMB): Bendővédett omega-3 készítmény etetésének hatása néhány bendőfermentációs paraméterre és a tejzsír zsírösszetételére

II. helyezett: Palkó Csaba (IV. évf. ÁMB): A nyugat-magyarországi régióban található Lahn-patak rehabilitációs munkálatainak hatása a víztest halállományára

III. helyezett: Ari Melinda (V. évf. AGR): Ikerellések vizsgálata hazai holstein-fríz tenyészetekben

Állattudományi II. Szekció:

I. helyezett: Nagy Katalin (II. évf. MMB): Szaporasági paraméterek vizsgálata a rábacsécsényi lapály törzstenyészetben

II. helyezett: Meller Anna (IV. évf. ÁMB): A lovak színének vizsgálata

III. helyezett: Mészáros Evelin (IV. évf. ÁMB): A fríz ló és a bardigiano ló tenyésztésének vizsgálata Magyarországon

Élelmiszer- és Növénytudományi Szekció:

I. helyezett: Kovács Mihály (III. évf. ÉMB): Élelmiszerek viszkozitásának hőmérséklettől és időtől való függését leíró matematikai összefüggések meghatározása

II. helyezett. Polgár Virág (V. évf. ÉMA): Az alapanyag-tej transzglutamináz –enzimmel történő kezelésének vizsgálata és félkemény sajtok gyártásában

III. helyezett: Farkas Barbara (V. évf. ÉMA): Funkcionális hatású tejtermékek előállítása mezofil tejsavbaktériumok és Spirulina (Arthrospira platensis) felhasználásával

Gazdaságtudományi Szekció:

I. helyezett: Vargová Zuzana (V. évf. GAM): A helyi termék, mint a vidékfejlesztés eszköze Magyarországon és Ausztriában

II. helyezett: Varga Mária (III. évf. GVB): A nyugat-dunántúli régió versenyképességének meghatározása foglalkoztatottsági mutatók alapján

III. helyezett: Pogátsa Ágnes (IV. évf. GVB): Magyarország és Finnország vidékfejlesztési programja és az együttműködés lehetőségei

HÖK különdíjban részesült minden szekcióban egy-egy fő: Nyárs Klaudia, Gergely Zita, Major Barbara, Kovács Ádám.

Első alkalommal az Agroinform szaklap is díjazta a legérdekesebb munkákat, és négy hallgatót tárgyjutalomban részesített: Izing Petra, Nemes Annamária, Szabó Márk, Horváth Tamara.

A szereplők nevében is köszönetet mondok a Kari Tudományos Diákköri Tanácsnak és az őt fős Bíráló Bizottság tagjainak, és végül, de nem utoljára Dr. Gulyás László egyetemi docens úrnak a Kari TDT elnökének, aki nem kevés időt áldozott arra, hogy ismét színvonalas konferencia tanúi lehettünk az Alma Mater öreg falai között.

Mégegyszer gratulálok a hallgatóknak, további sok sikert a tavaszi MÉTE-konferenciához!

Orbán Martina
PhD-hallgató
kari TDT-titkár

SZLOVÁK SZAKNYELVI KÉPZÉS A MEZŐGAZDASÁG- ÉS ÉLELMISZERTUDOMÁNYI KARON

Szlovák szaknyelvi képzést indított a mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszer-tudományi Kar a Felvidékről érkező magyar anyanyelvű hallgatóinak. A fakultatívan választható tárgy tanmenetében vidékfejlesztési, gazdasági, élelmiszertudományi, növény- és állattenyésztési témakörök egyaránt szerepelnek, kapcsolódva a mosonmagyaróvári karon oktatott különféle szakterületekhez.

„A szlovák szaknyelvi képzés elindításával kettős célt szeretnénk elérni: egyrészt a mezőgazdasági és élelmiszer-tudományi ismereteken túl többlettudáshoz juttatni a hallgatókat, mellyel jobban érvényesülhetnek a munka világában, másrészt segíteni kívánjuk őket abban, hogy visszatérhessenek a szülőföldjükre, szeretteik közelébe az egyetem elvégzését követően." - beszélt a különleges szaknyelvi órák jelentőségéről Dr. Karácsony Péter egyetemi adjunktus, a képzés ötletgazdája és menedzsere.

„Korábban sok felvidéki magyar hallgató maradt itt Magyarországon az egyetemi tanulmányok befejezését követően, mert nem volt szlovák szakmai nyelvtudásuk. Mi azonban szeretnénk hazamenni és otthon munkát vállalni. Az egyetemi szaknyelvi óráknak köszönhetően nem csak szinten tarthatjuk a szlovák nyelvtudásunkat, de bővítjük a szókincsünket is." - számolt be az egyedülálló nyelvtanulási lehetőségről Varga Zsuzsanna, a mosonmagyaróvári kar gazdasági agrármérnök szakos hallgatója.

Miholicsné Orbán Katalin
PR-munkatárs

A SZERZETESEK BORFOGYASZTÁSÁRÓL

A középkor zűrzavaros századaiban valóban a kultúra és a műveltség nyugalmat árasztó szigetei voltak a különböző szerzetesrendek kolostorai. A világtól visszahúzódó, szerény életet élő szerzetesek és a mellettük párhuzamosan kialakuló női rendházak apácái különleges tudás birtokában voltak, amellyel komolyan hozzájárultak a Római Birodalom bukása után az európai borkultúra fennmaradásához és fejlődéséhez.

A latin írók munkáit a kolostorok könyvtárai őrizték meg az utókornak, s köztük számtalan mezőgazdasági, szőlészeti, borászati szakmunka is megmaradt. Ezeket az információkat természetesen maguk is felhasználták a kolostorok közelében ültetett szőlőskertekben és a borospincékben is. Érdekes megnézni, hogy a középkori kolostorok Európa-szerte javarészt bortermelésre alkalmas helyeken települtek, s a következő századokban komoly hírnévre tettek szert az itteni borok minőségével. Nem is kell messze mennünk, hogy példákat keressünk, elég ha csak Klosterneuburg, Melk vagy Pannonhalma apátságaira gondolunk.

Természetesen a szigorú rendszabályzatok tiltották a bor nagymértékű fogyasztását, voltak rendek, ahol a szertartásokon kívül nem is lehetett fogyasztani a nemes italból, de a szabályok folyamatosan enyhültek a századok során. Az enyhülés részben a bor egészségmegőrző szerepének köszönhető, s részben annak, hogy a szerzetesek szegényes, helyenként hiányos táplálkozása mellett a bor megfelelő vitaminbevitelt is jelentett. Az egészség megőrzésén kívül fontos szerepe volt a bornak a szerzetesek közötti mindennapi kapcsolatok, a társas érintkezés szempontjából. is. Nem véletlen, hogy például böjt idején is fogyaszthattak bort, és lehet, hogy épp a bornak köszönhetően könnyebben tudták elviselni a hosszú, étkezés nélküli zsolozsmázást. A bencések regulájában - a 6. század közepe táján - külön fejezet szól a bor fogyasztásáról: „Ha tekintetbe vesszük az erőtlenek gyöngeségét, azt tartjuk, hogy minden egyesnek elég lesz napjában egy hemina bor." A hemina mint mértékegység nehezen meghatározható űrmérték, de nagyjából három decilitert jelenthetett. Érdekes azonban az a tény is, hogy ezt a mennyiséget a külső körülmények hatására az elöljáró megváltoztathatta. Ez különösen a nyári hőség, illetve nehéz fizikai munka idején történt meg. Ezekben a szabályokban az látszik, hogy megpróbálták megtalálni a középutat a borfogyasztás teljes tiltása és a túlzott italozás között. A mértékletességre különösen odafigyeltek, hiszen ők is tudták: „A bor elszakítja Istentől még a bölcseket is."

A szerzetesek általában vízzel higítva fogyasztották a bort, csak nagyobb egyházi ünnepeken jutottak hozzá tiszta, jó minőségű borhoz. A kolostorok pincéjében hozzáértő szerzetesek munkálkodtak, akik felelősek voltak az egész közösség borellátásáért, de az ő feladatuk volt a boron kívül az összes élelem raktározása és elosztása is. Ők voltak a cellariusok. Voltak nekik segítőik is, akik a kolostor boraira vigyáztak és a pincében munkálkodtak, őket borcsősznek - custos vini-nek - nevezték.

Az apácáknak nem volt olyan szerencséjük, mint férfi rendtársaiknak, ők egyáltalán nem fogyaszthattak bort, mondván, a bor afrodiziákumként hatna rájuk. Mivel ők kénytelenek voltak beérni a gyakran fertőzött víz fogyasztásával, általában sokkal hamarabb meg is haltak, mint a férfi szerzetesek.

A kolostorok környékén termelt borok minősége évszázadokon keresztül a legjobbak közé tartozott Európában, ez részben a remek szőlészeti és borászati szakismeretnek volt köszönhető, részben pedig a szigorú és szervezett munkafolyamatoknak. Ezeket a technológiai előnyöket, amelyekkel korukat megelőzték, csak a 18. századra sikerül a világi birtokoknak is maradéktalanul átvenniük és alkalmazniuk.

Nagy Róbert történész-geográfus, a NYME-AK Idegenforgalmi Intézeti Tanszék oktatója

A GEOGRÁFIA OROSZ ÚTTÖRŐI

Amikor otthon a takarításra kerül sor, a legtöbb férfiember azonnal talál magának valamilyen mondvacsinált vagy valós elfoglaltságot. Kivéve persze, ha a saját könyvespolcunkon kell rendet tenni. Ilyenkor rég elfelejtett könyveket fedezhetünk fel újra, egykor szeretett, mára kicsit elhanyagolt ritkaságoknak tudunk újból örülni. A minap, ilyen átrendezéses rendrakás után, polcom jobb alsó sarkában bukkantam rá három orosz geodéta-geográfus régi művére. Elolvastam őket, és úgy gondolom, hogy életük történetét szélesebb körben is meg kellene ismertetni. Vedd hát fel hátizsákodat, fűzd szorosra bakancsaid, és járjuk be együtt a Távol-Kelet őserdeit, Belső-Ázsia víztelen sivatagjait és az Északi-föld ismeretlen vadonját!

A Távol-Kelet őserdeiben

Vlagyimir Klavgyijevics Arszenyev orosz geodéta-geográfus volt, a Szihote-Aliny-hegység, az orosz Tengermellék, valamint az Usszuri-vidék térképezője.

V.K. Arszenyev

Arszenyev Szentpéterváron született 1872-ben egy kis jövedelmű vasúti tisztviselő fiaként. Már gyermekkorától kezdve érdeklődött a számtan és a földrajz iránt. Gyermekkori álma volt, hogy ismeretlen vidékeket járjon be, felfedezze és tudományosan feltárja a térkép akkor még fehér foltjait. Tanulmányait a pétervári kadétiskolában végezte, ahol nagy lelkesedéssel hallgatta Grum-Grzsimajlo földrajzi előadásait, aki testvérével három jelentős expedíciót vezetett Belső-Ázsiába, a Pamírba, valamint a Kuku-nór-tóhoz. Ezek az előadások még jobban megerősítették hitében, hogy életét Kelet-Szibéria és az orosz Távol-Kelet megismerésére kell fordítania. A katonai iskola elvégzése után rövid ideig Lengyelországban szolgált, ám addig zaklatta feletteseit kéréseivel, míg végül áthelyezték a Távol-Keletre. 1899-től kezdve számos expedíciót vezetett a mai habarovszki és tengermelléki határterületek feltáratlan vidékeire. A Szihote-Aliny-hegység déli és középső részét három expedíció (1902, 1906, 1907) során járta be. 1902-ben ismerkedett meg a gold nemzetiségű vadásszal Derszu Uzalával, aki éveken keresztül volt vezetője, és akinek könyveiben állított emléket.

1908-1910 között a Szihote-Aliny-hegység északi részét térképezte fel. A forradalom után a később róla elnevezett vlagyivosztoki múzeum néprajzi osztályának őrévé választották. 1918 után a habarovszki és vlagyivosztoki egyetemek Pedagógiai Intézetének lett vezetője, néprajzot és a távol-keleti népek őstörténetét tanította a diákoknak. Az 1920-as évek elején feltérképezte az Ohotszki-tenger észak-keleti részét, valamint a Parancsnok-szigeteket. Utolsó nagy expedícióját 1927-ben az Amur folyó alsó folyásához vezette. 1930-ban az orosz Távol-Keleten épülő vasútvonalak földmérési munkáinak felügyelőjévé választották. Egyik ellenőrző körútja alkalmával megbetegedett, és 1930-ban tüdőgyulladásban meghalt. Kuroszava Akira 1975-ben azonos című filmjében dolgozta fel Derszu Uzala című művét, amely elnyerte a legjobb idegen nyelvű filmnek járó Oscar-díjat.

Belső-Ázsia ismeretlen térségein

Nyikolaj Mihajlovics Przsevalszkij orosz Ázsia-kutató volt, vadász, a 19. század második felének meghatározó orosz földrajzi utazója és felfedezője.

Ny.M. Przsevalszkij

Szmolenszkben született, lengyel nemesi családban, 1839-ben. Tanulmányait Szentpéterváron végezte a katonai akadémián, ahol a későbbi híres geodéta-utazót gyenge jegyei miatt majdnem megbuktatták topográfiából és felméréstanból. Végzése után, 1864-ben, a földrajz tárgy oktatója lett a varsói kadétiskolában. 1867-ben kérvényezte az Orosz Földrajzi Társaságnál, hogy helyezzék át Kelet-Szibériába, Irkutszkba. A terve az volt, hogy bejárja az Usszuri-folyó medencéjét, és eljut az Amur-folyó forrásához. Ez volt az első jelentős expedíciója, amely két évig tartott.

A következő években négy jelentős expedíciót vezetett Közép- és Belső-Ázsiába. 1870-ben indított expedícióján keresztülszelte a Gobi-sivatagot, eljutott Pekingbe, majd felfedezte a Jangce-folyó felső folyását. 1872-ben eljutott Tibet északi részébe. Utazása során 7000 négyzetmérföldet térképezett, összesen 5000 növényt, 1000 madarat, 3000 rovart, 70 hüllőt és 130 emlőst gyűjtött. 1876–1877-ben keresztülutazott Kelet-Turkesztánon és eljutott a Lop-nor-tóhoz, amelyet Marco Polo óta nem látott európai ember. Ez az utazása később nagy visszhangot váltott ki. Richtofen német utazó és Sven Hedin svéd utazó szerint Przsevalszkij nem a tényleges Lop-nor-tóhoz jutott el, hanem a Tarim-folyó egy másik sós mocsaras kiöntéséhez. A földrajzi vitát ízléstelen politikai utózöngék kísérték. A vitát Grum-Grzsimajlo és Obrucsev orosz földrajzi utazók vizsgálatai zárták le, amelyek tisztázták, hogy a Lop-nor lényegében egy vándorló tó, amelynek kiterjedése és földrajzi elhelyezkedése szoros összefüggésben van a Tarim-folyó vízhozamával és annak gyakori mederváltoztatásaival. 1879–1880-ban eljutott a Kuku-nor-tóhoz, majd átkelve a Tien-Shan hegységen behatolt Tibet északkeleti részébe. Szeretett volna eljutni a titokzatos városba, Lhásszába is, azonban ez a tibetiek ellenállása miatt nem valósulhatott meg. 1883-1885 között Kjahtából indulva, átszelve a Gobi-sivatagot, eljutott Alashanba, a Tien-Shan hegység keleti vonulataiba, majd ismét a Jangce-folyóhoz. Visszafelé a Kuku-nor-tó felé jött, és expedícióját az Isszik-kul-tó mellett fejezte be Khotan városában.

Utazásai során hatalmas, addig a térképen fehér foltként számon tartott területeket tárt fel; természettudományos gyűjteménye számos, addig ismeretlen fajjal gazdagította a tudományt. Sikerült fellelnie többek között a vadon élő kétpúpú tevét, vad jakok csordáit, és a róla elnevezett Przsevalszkij-lovat és antilopot. Przsevalszkij 1888-ban halt meg, ötödik expedíciójának előestéjén, Karakol városában az Isszik-kul tó partján. Kísérői tanácsa ellenére forralatlanul itta a Csu-folyó vízét, hastífuszt kapott és néhány nappal expedíciója meg-

kezdése előtt meghalt. A cár rendeletére a várost ezután Przsevalszkra keresztelték át. Emlékművét Szentpéterváron emelték, hatalmas gránittalapzaton áll mellszobra, alatta pedig expedíciós felszereléssel megterhelt teve bronz szobra látható. Egy elterjedt legenda szerint Przsevalszkij házasságon kívüli gyermekeként született Sztálin. A legenda részben a két férfi hasonló arcvonásain alapul, de talán szándékos propaganda erőfeszítések is segítették, hogy Sztálint a szláv eredet mítoszával ruházzák fel. Przsevalszkij valójában nem járt Grúziában.

A térkép határain túl

G.A. Usakov

Georgij Alekszejevics Usakov orosz geodéta volt, sarkutazó és geográfus, a földrajztudományok doktora, az Orosz Földrajzi Társaság tagja, a Szovjetunió többszörösen kitüntetett sarkkutatója.

Amuri kozák családban született 1901-ben. 11 éves koráig Habarovszkban élt, itt végezte középiskoláit, dolgozott újságárusként, tisztviselőként, volt gyűjtő V. K. Arszenyev expedíciójában, akinek meghatározó szerepe volt későbbi sorsában. Ebben az időszakban éjjeli menedékhelyeken lakott. 1921-ben beiratkozott a Vlagyivosztoki Egyetemre, de az idő nem kedvezett a tanulásnak: részt vett a polgárháborúban majd aktív katonai szolgálatot teljesített. Egész életében képezte magát, így enciklopédikus tudású geográfussá, természettudóssá és néprajztudóssá vált. 1924-től az Orosz Földrajzi Társaság tagja lett. 1926 és 1929 között Oroszország teljes jogú megbízott kormányzója volt a Wrangel és Gerald sarkvidéki óceáni szigeten, valamint vezetője volt annak az expedíciónak, amely megvédte ezt a szigetet a külfödi befolyástól Oroszország számára.

Elkészítette a Vrangel-sziget partvonalának első részletes térképét, számos tudományos és gazdaságilag hasznosítható adatot gyűjtött a szigetről, néprajzi adatokat a Csukcs-félszigetről érkező eszkimókról és a csukcsokról, valamint adatokat a szigetek közötti navigációról. 1930-ban az Északi-sarki Intézet vezetője lett Leningrádban. 1930-32 között Usakov vezette azt az expedíciót, amely partra szállt Szevernaja Zemlján (az Északi Földön), amely szigetcsoporton korábban még soha senki nem szállt partra. Ezen expedíció során a 20. század és a második millenium legnagyobb szárazföldi területét (37 000 km2) fedezték fel. A munka eredményeként kiderült, hogy Szevernaja Zemlja egy kiterjedt szigetcsoport, amely négy nagyobb és számtalan kisebb szigetből áll. Elkészítették a szigetcsoport első részletes térképét, amelyet a hajósok azonnal használatba is vettek. Ez a térkép tette lehetővé a Szibirjakov jégtörő számára az Északi-tengeri út egy hajózási idényben való végighajózását Arhangelszktől Vlagyivosztokig. Usakov és társai ezzel az úttal elévülhetetlen érdemeket szereztek az Orosz-Észak feltárásában, olyan földterületet térképeztek fel, amelyet először 1913-14-ben a Tajmir és Vajgacs jégtörők legénysége pillantott meg a Tajmír-félszigettől északra. Ez az utazás meghozta Usakov számára a nemzetközi elismerést. 1933-ban kitüntették a Lenin-érdemrenddel, az akkori időknek megfelelő legmagasabb szovjet állami kitüntetéssel. 1932-36 között az Északi-tengeri Út Főigazgatóságát vezette O. J. Schmidt mellett. Ő volt a geológiai tanulmányok felelőse. 1935-37 között a Csendes-óceán nemzetközi kutatása az ő vezetése alatt valósult meg. 1934-ben ő irányította és szervezte a Cseljuszkin hajó legénységének a kimentését, Alaszka (Nome), Vankarem és maguknak a jégtáblán rekedteknek bevonásával. Munkájáért a Vörös Csillag-érdemrenddel tüntették ki. 1935-ben a Sadko jégtörő északi-sarki expedíciójának volt a vezetője, amely nagy fehér foltokat tüntetett el a térképen a Ferenc József-föld és Szevernaja Zemlja között, valamint felállították a jég közötti sodródás legészakibb rekordját.

A történelemben először végeztek mélytengeri kutatásokat, és egy melegebb áramlatot mutattak ki Szevernaja Zemlja partjainál. Felfedeztek egy szigetet, amelyet Usakov-szigetnek neveztek el. Eredményeiket felhasználták az Északi Jeges-óceán 2000-es térképének elkészítésénél is. Usakov élete folyamán több mint 50 felfedezést tett az Orosz-Északon. 1935-1941 között a Hidrometeorológiai Intézet vezetője volt, és egyben ő szerkesztette a „Szovjet Sarkvidék" című folyóiratot is. 1940-1943 között, a háborús években az olajszállítást felügyelte a bányavidékek és a front között, 1943-1945 között pedig az Alkalmazott Geofizikai Tudományok Intézetét vezette.1947-ben annak a szovjet expedíciónak a vezetője volt, amely Brazíliába utazott, hogy a napfogyatkozást tanulmányozza. 1948-1957 között a Szovjet Tudományos Akadémián dolgozott V. A. Obrucsev segítőjeként, és munkájáért 1950-ben kitüntették a földrajztudományok doktora fokozattal. Obrucsev ekkor a következőket mondta róla: „Az ő doktori értekezése ott van a világ valamennyi térképén." 1963-ban halt meg Moszkvában, ám a Domasnyij-szigeten helyezték örök nyugalomra, ott, ahonnan elindult felfedezni az Északi-föld ismeretlen térségeit.

Tarsoly Péter
tanársegéd, GEO
Geodézia Tanszék

ÚJ, AKKREDITÁLT ÜZLETI ANGOL NYELVVIZSGA SZOMBATHELYEN

Az NYME-SEK Bölcsészettudományi Kar Filológiai és Interkulturális Kommunikáció Intézete a Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Bizottság határozata alapján 2010. január 1-jétől az LCCI International Qualifications akkreditált nyelvvizsgahelyeként működik.

Az LCCI a London Chamber of Commerce and Industry Examinations Board (LCCIEB) által gondozott nyelvvizsga. A Londoni Kereskedelmi és Iparkamara Vizsgáztatói Testülete (LCCIEB) 1887 óta működő szervezet, mely vezető szerepet játszik a világon az angol üzleti szaknyelvi vizsgák bizonyítványainak odaítélésében. A testület a világ 125 országában, több ezer vizsgahellyel működik. Bizonyítványait számos egyetem, szakmai szervezet és munkaadó ismeri el magas színvonala miatt mind hazai, mind külföldi munkavállaláshoz, a továbbtanuláshoz kiemelkedően nagy előnyt jelent.

A Magyarországon akkreditált angol üzleti szaknyelvi vizsgarendszer szóbeli és írásbeli részből áll, melyet külön-külön is meg lehet szerezni. A vizsga egynyelvű és szintező. Az 1. szint alapfoknak (B1), a 2. szint középfoknak (B2), a 3. szint pedig felsőfoknak felel meg (C1). A vizsgáról szóló részletes információk, mintafeladatok a www.lcci.hu honlapon találhatók.

Az LCCI nyelvvizsgát - a nemzetközi Cambridge ESOL nyelvvizsgák mellett - a Filológiai és Interkulturális Kommunikáció Intézetének Nyugat-dunántúli Regionális Angoltanári Információs Központja szervezi Szombathelyen.

További információ: Kovácsné Wagner Anikó, e-mail:waniko@btk.nyme.hu, és a http://www.sek.nyme.hu/btk/flli/anglisztika/waniko oldalon.

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA AZ ERDŐMÉRNÖKI KARON

2009. december 2-án a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara – hagyományos módon – Kari Tudományos Diákköri Konferenciát rendezett. A konferencián két szekcióban (Környezettudományi, Természetvédelmi) csoportosítva hangzott el 13 részvevővel 12 előadás (szekciónként 6-6 előadás).

A résztvevők megoszlása az alábbi volt: erdőmérnök hallgató 4 fő, környezettan hallgató 2 fő, környezetmérnök hallgató 2 fő, természetvédelmi-mérnök hallgató 5 fő. Az előadások színvonalasak voltak és aktuális, fontos témákat dolgoztak fel általában a természetvédelem és a környezettudomány, valamint két esetben az erdőgazdálkodás szakterületeiről.

Sajnálatos módon idén a konferencián szereplő TDK-munkák száma csak 12 volt, szemben a tavalyi 24-gyel. A probléma valószínűleg több tényezős, de az egyik ok bizonyára az, hogy idén elmaradt az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának támogatása, amely a tavalyi évben a dolgozatok témáinak kidolgozásához nyújtott pályázható formában hathatós segítségét. Ennek a támogatásnak tavaly jelentős mértékben volt köszönhető, hogy a benyújtott TDK-munkák száma a karon 2008-ban 20 fölé emelkedett. Ezúton is megköszönjük a TDK-konferenciát a 2009-es évben támogató 22 cég segítségét. (Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Andreas Stihl Kereskedelmi Kft., Balatonfelvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, Dunaker Kft., EGERERDŐ Erdészeti Zrt., ÉSZAKERDŐ Zrt., Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség, HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt., HM Kaszó Erdőgazdaság Zrt., Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Mecseki Erdészeti Zrt., Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága, NYME Erdőmérnöki Kar, NYÍRERDŐ Zrt., Országos Erdészeti Egyesület, Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt., Soproni Tudós Társaság, ZALAERDŐ Zrt.). Jóvoltukból számos jutalommal távozhatott mindegyik résztvevő a TDK-konferenciáról. A díjak között a pénzjutalmakon kívül számos könyv és egyéb tárgyi jutalom szerepelt. Érdekesség, hogy erdei vendégházban, illetve vadászházban eltölthető hétvége is szerepelt a felajánlások között.

Az Országos Tudományos Diákköri Konferencián való részvételre - egy kivétellel - az összes előadott dolgozatot javasoljuk. Értesüléseink szerint, a felsőoktatásban végzett TDK-tevékenység fontossága egyre növekedni fog. A TDK-munka jelentőségét támasztja alá a Nyugat-magyarországi Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának II. része is, amely a Foglalkoztatási Követelményrendszert ismerteti. A Foglalkoztatási Követelményrendszer (2006. 12. 04. óta hatályos) 1. sz. függeléke, az oktatói, kutatói leterheltségről szól, itt. a „II. C. Minimálisan elvárható évi kutatási tevékenység mértéke" című részben található táblázat szerint az adjunktusok és tanársegédek esetében kétévenként egy TDK-dolgozat témavezetése, az egyetemi docensek esetében pedig évenként két TDK-dolgozat vagy egy doktori téma vezetése várható el. A jövőben igen fontos lenne, hogy oktatóink, nagyobb figyelmet fordítsanak a TDK-munkára, és minden évben, azoknak az oktatóknak, aki nem vezetnek doktori témát, legalább egy-két TDK-dolgozatot író hallgatója legyen.

Konferenciánkon az írásbeli dolgozatok és az előadások értékelése után a következő eredmény született:

Környezettudományi szekció

1. helyezett: Kósa Ildikó (KTSZ V. évf.) Összetett repedés rendszerek repedésirányainak meghatározása geoelektromos fizikai modellezéssel (Konzulens: Dr. Szalay Sándor tudományos főmunkatárs, MTA-GGKI).

2. helyezett: Szita Renáta (TVMSZ BSc.) Források vizsgálata a Szécsényi-dombság déli részén (Konzulens: Dr. Gribovszki Zoltán egyetemi docens, Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet; Harmos Krisztián területi felügyelő, Bükki Nemzeti Park).

3. helyezett: Ribiánszky József Gergely (EMSZ V. évf.) A biciklis turizmus és az erdőgazdálkodás kapcsolatának jogi, társadalmi vonzatai (Konzulens: Dr. Jáger László egyetemi docens, Erdővagyon-gazdálkodási Intézet).

Természetvédelmi Szekció

1. helyezett: Pálfy Tamás (TVMSZ BSc.) A Fekete-hegy vizes élőhelyeinek vizsgálata (Konzulens: Dr. Gribovszki Zoltán egyetemi docens, Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet, Dr. Király Gergely egyetemi docens, Növénytani és Természetvédelmi Intézet)

2. helyezett: Velekei Balázs (TVMSZ M.Sc.) Új adatok Sopron és környékének herpetofaunájához (Konzulens: Dr. Traser György egyetemi docens , Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet)

3. helyezett: Bátky Gellért Tibor (TVMSZ B.Sc.) Vízimadár monitoring a Ferencmajori halastavakon (Konzulens: Dr. Winkler Dániel egyetemi docens, Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézet)

Prof. Dr. Bartha Dénes a Kari Tudományos Diákkör elnöke
Dr. Gribovszki Zoltán a Kari Tudományos Diákkör titkára

Ifj. Gruber Miklós: Kelj fel!

Kelj fel,
S járj, tégy valami fontosat,
Tegyél valami szépet, jót, hangosat!
Legyen értelme létednek,
Bízz magadban és cselekedj,
Ne legyen oka a félelmednek.
Csak kelj fel, és amit kell, azt tedd.
Az ember jobbá válhat, mindenre képes,
Ezt sose feledd!

A DZSUNGEL KÖNYVE

Autoritásvákuum, pénzügyi válság és a dzsungel törvényei

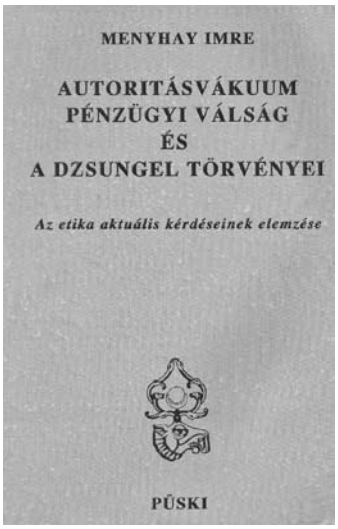

Halogattam ezt a könyvismertetőt. Elolvastam, aztán újra-újra elővettem Menyhay Imre könyvét. Mert ez egy fontos könyv, fontos felismerésekkel, következtetésekkel, jövőbe mutatással. Úgy szeretnék írni róla, hogy sokan a kezükbe vegyék, ámbátor nem könnyű olvasmány.

Szülők, pedagógusok siránkoznak, szakemberek más oldalról is megerősítik, hogy a mi nyugati civilizációnk hanyatlásához, a -„Nyugat alkonyához"- eltömegesedésünk, emberi minőségünk romlása is hozzájárul. A szerző szerint a mai ember a „digitalizált dzsungel" teremtménye, illetve lakója.

Korunk civilizációs előmenetele mindenekelőtt a tudományban és a technika alkalmazásában megmutatkozó tökéletesedés. Ez a tökéletesedés viszont abszolút nem áll a történeti ember etikai és morális állapotára. Az elmúlt századokban a kartéziánus logikán felnőtt társadalom és tudományosság hatalmas méretűvé építette az embert körülvevő technikát. A viselkedéskultúra, az erénykontroll, az etika területein Platón óta nem történt számottevő változás. Ha lehet, inkább rosszabbodott az emberi ész és értelem „humán tartalma". /Garaczi, 2007./

Mint egy fél évezrede megcsontosodott egység – és kiegyenlítődéshiány létrehozta a rizikó-társadalmat. Virilio szerint, a Nyugat a „haladás" és a „fejlődés" jegyében megvalósított tudományos-technikai alkotásaival együtt századunkra globálisan megjelenő kockázatokat is felmutat. /P. Virilio, 1998./ Eme rizikó-társadalom kialakulásának okait kutatja Menyhay Imre, aki könyve első részében /15-152. p./ az általa vélelmezett „digitalizált dzsungelben" zajló életünket jellemzi. „Szakmailag szélesen és konkrétan feltárja, bemutatja – bejárja azt a vadont, amely meteoraként éppen a problémáknak a dilemma karakterét fejezi ki" – írja egyik lektora, Dr. Blümel.

A történelem előtti időkben a dzsungel törvényei uralkodtak. Azért is, hogy az egyre magasabb szintű biológiai szerveződések létrejöhessenek: a végén az ember, a „teremtés koronája". Eme ősi, animális ösztönök és hajtóerők a történelem emberében is munkáltak, és ma is munkálnak. Az ember talán legnagyobb tette, hogy értelemmel és akarattal befogta, és ugyanakkor fel is erősítette ezen ősi hajtóerőket, és felhasználta az emberi civilizáció és kultúra megteremtéséhez. A másik oldalon ugyanakkor felerősödhet a pusztulás felé, a halál felé ható erő is, különösen akkor, ha nincs kielégítő autoritás, azaz nincs hatalom és tekintély, amely a szükséges egyensúlyt biztosítani tudná. A szerző sokunkkal egyetemben azt vélelmezi, hogy a mai rizikó-társadalomban az életellenes, a halál, a pusztulás felé mutató tendenciák felerősödtek. Ennek egyik okát a globalizmus által okozott autoritás és hatalomválságban láttatja. Marx után „a pénz szörnyű hatalmáról" beszél, arról, hogy a pénz feletti rendelkezési jogra alapozott tekintélyen kívül a globális kapitalizmusmodell más tekintélyt nem ismer. A maga pénzre alapozott autoritását viszont korlátok nélküliként kívánja civilizációkon át globálisan elismertetni.

Korunk autoritásválsága megakadályozza, hogy az ember ősi hajtóerői a közre hasznos, a társadalomra hasznos mederbe terelődjenek. „Az emberiség az ipari civilizáció végén, a harmadik nagy történelmi teljesítményével, a létben amúgy is bennlévő átalakítás során, az ész fortélyával, a létezőt létalapjáról leválasztva létrontást valósít meg. A létrontó, mérték nélküli cselekvésben a mechanikus ész erőszakosan szétválasztja a létet és a létezőt, a létezőn belül pedig az embert és a természetet." /Oláh: Társadalomanyagcsere, 2006. 70.p. idézi M. I./ Ennek érdekében szétbomlasztja a hagyományos szociokulturális értékeket, ám nem ad helyette semmit, amit az ősi hajtóerők mederbetereléséhez be lehetne vetni. Így nemcsak a már magunk mögött hagyott vadonszabályok éledtek újjá, hanem ami újjáéled, az már a dzsungel szabályainak emberi értelemmel és akarattal felerősített változata, mely törvényt egy konkurens nélküli hatalom akarata szentesít. „Digitalizált dzsungelben élünk" – összegzi a szerző.

Az ősi ragadozóösztön, plusz értelem és akarat, plusz a pénz szörnyű hatalma által megszületett dzsungelmodellünk körbejárásakor Menyhay először a meghatározó gazdálkodási hátteret vizsgálja. A kapitalista termelési mód sajátos metamorfózisáról ír. Marxot idézi, mondván: „a termelési eszközök…a termelés társadalmi potenciáivá válnak, a tőkések magántulajdonaként. Ezek /mármint a tőkések/ a polgári társadalom meghatalmazottjai, de bezsebelik a meghatalmazottság minden gyümölcsét." A szerző korunk gazdasági-pénzügyi modelljének jellemzéséhez, az un. „neoliberális" ideológia leírásához széles körben merít, a regnáló közgazdasági iskolák neves külföldi és hazai képviselőitől.

A tulajdonjoggal összefüggő további gazdagodási lehetőség, a nemzetközi pénzügyi elit további gazdagodását, autoritását és hatalmát, tendenciájában kizárólagos autoritássá és hatalommá fejlesztette. Ez a hatalom a szerző szerint aztán Nobel-díjakkal gondoskodott annak az ideológiának a tudományos színezetéről, amely megfelelt a céljainak. Ezzel a módszerrel képes volt az amerikai kultúra hátteréből agitálva egy új világkultúra terjesztését forszírozni és finanszírozni, azzal a céllal, hogy megteremtse az egységes, világméretű fogyasztói társadalmat, amelyben nincs helyük a tradicionális értékeknek… E globalizált, monetáris-neoliberális ideológia, csak az egyéni érdekeknek kedvez, és etnocentrikus világhatalmi törekvés vezérli. Az a hiedelem, hogy az amerikai gazdasági és társadalmi rend az emberi „haladás" csúcsa, non plusz ultrája, és így világetalon. A liberális demokrácia-modell eme triumfálása hallatszott ki a múlt század végén Francis Fukuyama híres-hírhedett jövőszcenáriójából, A történelem vége és az utolsó ember c. siker-könyvéből.

Mára a gazdasági globalizáció következményei okán, a pénzügyi világválság okán… erősödni látszik a felismerés, hogy a „szombat van az emberért, nem pedig az ember a szombatért" /MK. 2. 27/, vagyis a gazdaság van az emberért, és nem az ember a gazdaságért. A „globális kapitalizmus" modellje és világértelmezései mára láthatólag megrogytak, megrepedeztek. E korszak következményei viszont itt vannak, s jó ideig itt lesznek közöttünk. Egyebek mellett e munka második fejezetében bőven tárgyalt mentális zavarok, a monetáris hatalom létroncsolásának következményei. S annak következménye, hogy …"a modern nemzeti társadalmak elveszítették a reprodukciójukhoz szükséges források feletti ellenőrzést. Képtelenné váltak arra, hogy forrásaikat mások által való elszívástól megvédelmezzék." /Vass Csaba, 2007. 24.p./

Menyhay Imre könyve további részében a szabados ideológia társadalmak szövedékében végzett végzetes roncsolását, az értékvesztést, és az anómiás állapotot mutatja be széles kitekintéssel.

Alternatívaként az ökológiai veszélyeztetettségre érzékeny, szociá-

lis piacgazdaság-modellt ajánlott…, melynek elmélete abból indul ki, hogy az állam korrigáló szerepe nélkül a piaci mechanizmusok a társadalmi cél-összeférhetetlenség legbrutálisabb formájához vezetnek. A szociális piacgazdaság igyekezett megtalálni a középutat a saját érdek és a közérdek között, elősegítendő az „énerő" sikeres kibontakoztatását.

Magyarország mai rendkívül rossz gazdasági helyzetében, szellemi-mentális állapotában érlelődik a „muszáj-modellváltás". A falig hátráltatott magyar társadalom - akár '56-ban - remélhetően kivajúdja mély krízisében azt az új társadalmi modellt, amely a hasonló történelmű és társadalmi szerkezetű szomszédsági társadalmak számára is követhető lesz, polgárosodásukat elősegítendő, és a mainál harmonikusabb társadalmi viszonyokat kialakító változat lehet.

Figyelve zaklatott időnk e témájú publikációit – közöttük jelesen Menyhay Imre fontos munkáját – érzékeljük, hogy e lemeztelenített királyság állapotában lévő ország kezdi helyesen értelmezni korát, és kontúrosodik az ökoszociális piacgazdasági modell.

A következőkben az autoritás és a hatalom kérdéseit boncolgatja a szerző, történeti-politikaelméleti megközelítésben, lényeglátóan. Majd a vezetési és a nevelési stílusokat elemzi a neoliberális szabadosság és autoritásvákuum mai körülményei között. Véli, hogy az ember értelme és szabad akarata „mederbe terelő" autoritás nélkül nem képes humánus társadalmi viszonyokat és életvitelt garantálni. Miután az értelmet és az akaratot az állatvilágból örökölt zsigeri-agyi impulzusok erősen befolyásolják. A zsigeri agy primitív szintű impulzusai és a realitástól elidegenedett nézetek társadalmat formáló tényezővé állhatnak össze, nevezetesen azzá is, hogy az állítólagos szabadság, a testvériség, az individuum és az egyenlőség nevében le kell rombolni az autoritást. Jung szerint viszont, a szellemet főként az foglalkoztatja, hogy alkalmas „izmus"-t találjon ki a valódi indítékok leleplezésére…, a nagyobb zsákmány kiharcolására. Hát így állunk, olvasóm. Bár mondhatta volna szebben, kis lovag.

Menyhay Imre az autoritás-válságot és tragikus következményeit elemző könyve második részében Sigmund Freud tudományos autoritásának lejáratásával /ill. szándéka szerint helyreállításával/ foglalkozik. Azon céllal, hogy bemutassa, mára hova is fejlődött a felvilágosodással kezdődő heveny tekintélyellenesség. „Ebben a rendszerben nincs Isten, mert az pénz, nincs Ember, mert az áru, nincs Tekintély, mert minden autoritás a piaci mechanizmusok útjában van…" - írja. A szabadpiaci mechanizmusok a konkurenciaharcban nem tűrnek semmi korlátozást, és e küzdelemben a zsigeri agyból szabadon feltörő animális hajtóerőket – az agressziót, az egoizmust, a birtoklásvágyat – mobilizálják. Megegyezően a vadon korlátlan és kérlelhetetlen szelekciójával: ahol a gyenge elpusztul, az erős pedig tovább erősödik. Pedig éppen az emberi kultúra és civilizáció lényege lenne az animális hajtóerők korlátlan kiélésének kontrollja, mederbe terelése, amelybe beletartozna a gyengébbel való szolidaritás is.

Menyhay Imre interdiszciplináris munkája hozzájárul, hogy világunkat, annak rejtettebb dimenzióit is megértsük és értelmezzük, és a jövőképességhez szükséges korrekciót majd végre tudjuk hajtani. Mert ezt érleli ma világ, ez forr a jövő kádjában: egy humánus, ökológiailag érzékeny, és szociálisan is érzékeny gazdasági berendezkedés a jövőképes út.

A könyvhöz imponálóan gazdag irodalomjegyzék társul.

Menyhay Imre: Autoritásvákuum. Pénzügyi válság és a dzsungel törvényei. /Püski; Budapest, 2009. 248.p./

Borbély József

IN MEMORIAM DR. MOLNÁR ERNŐ (1934-2009)

Fájó szívvel búcsúzott nagy formátumú tanáregyéniségétől, Dr. Molnár Ernőtől a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kara december közepén.

† *Dr. Molnár Ernő*

Dr. Molnár Ernő 1956-ban az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett földrajz-történelem szakon tanári diplomát, amelyet későbbiekben filozófia szakos előadó képesítéssel bővített. 1962-től 2002-ig negyven éven át volt a kar jogelődjének oktatója. 1975-től tanszékvezetői feladatokat látott el, majd 1987-1990 között főigazgatóként vezette az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolát.

A tanáregyéniség egyik erénye, hogy a tudomány azon területe iránt, amelyet művel alázattal elkötelezett, mindent megtesz a legújabb eredmények birtoklásáért, mindent megtesz a kutatás eredményességéért. Dr. Molnár Ernő élete ezt tükrözte, hisz pályafutása során kötődött a könyvhöz, így a könyvtárhoz, a dokumentumokhoz, így a levéltárhoz. E háttér mind időben, mind minőségben és tartalomban történő magas szintű igénylése vezette el az általa művelt tudományterületen elért eredményeihez, megcsodált, lenyűgöző tudásához. Mindezeket átszellemülten közvetítette tanítványai felé tanórákon, sok-sok győri tanár, orvos, mérnök, vezető beosztású értelmiségi felé pedig akkor, amikor a társadalmi szinten szervezett képzéseken, mint előadóval találkozhattak vele. Hallgatói szemléletüktől függetlenül megtalálhatták előadásaiban a hasznosítható ismereteket, egyéniségében felfedhették a szintetizáló, gondolkodó ember példaképét.

A töretlen kutatási vágy, az éles elme, a földrajz-történelem szak biztosította alapfelkészültség 1981-ben doktori fokozat megszerzéséhez vezetett, az általa jegyzett tanulmányok pedig bizonyítják, hogy a művelődéspolitikában, a munkásmozgalom történetében, később a filozófia speciális területein az etika, esztétika, a művészetesztétika, a filmesztétika területén a tudomány eredményeit gazdagította.

Dr. Molnár Ernő egyénisége is hozzásegítette az elmúlt 40 évben a kar jogelődjét, hogy teljes értékű felsőoktatási intézményként működjön. Széleskörű kapcsolataival, a közvetlenségéből fakadó szimpatizánsok segítségével az intézmény szakmai és társadalmi elismertségét máig hatóan elősegítette.

A tanár úrban a tanítvány erőteljes, magával ragadó, a lényeget látó és láttató mestert látott, aki rendkívüli munkabírással tette a dolgát, akinek szava a teljes biztonságot jelentette, aki következetes és igényes volt az órán, és ugyanilyen a számonkérésnél is. Aki kitartott elvei mellett, akit nem vezéreltek érdekek, azt tette, amiben tudott hinni, aki emelt fővel tudta fogadni a sikertelenséget és méltósággal a sikert. A tanítvány láthatta azt a tanárt, aki mozgósító erővel rendelkezett, amely erő megnyilvánult a katedrán, tanszéki konzultáción vagy éppen egy presszó teraszán.

Molnár Ernő tanár úr kedvessége munkatársaival, beosztottjaival,

tanítványaival az emberségét, a segítő akaratát tükrözte. Ezt az emberséget tapasztalhatták meg munkatársai, amikor az intézmény egészének az irányítója volt. Az emberi sorsokat követő, a segítő, a felelősséget vállaló életvitele a végzett tanítványai sorsának figyelemmel kísérésében éppúgy megnyilvánult, mint a munkatársai iránt érzett felelősségben. Nála a barát mindenkor, jóban-rosszban barát volt.

Dr. Molnár Ernő főiskolai tanár úr, kollégánk munkába vetett hite, a töretlen elszántsága közben korunk egyik betegsége megviselte a szívét. Azt a szívet, amelynek erejéből a legtöbbet kaphatott, aki életében találkozott, kapcsolatba került vele.

Tisztelői, tanítványai, munkatársai, az Apáczai Csere János Kar dolgozói dr. Molnár Ernő tanár úr emlékét kegyelettel megőrzik, életútját

IN MEMORIAM
DR. SZENTÉNÉ DR. VIDA ÉVA

2009. október 5-én. életének 62. évében súlyos betegségben elhunyt Dr. Szenténé dr. Vida Éva főiskolai docens, az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola Idegennyelvi és Irodalmi Tanszékének vezetője.

† *Dr. Szenténé Dr. Vida Éva*

Éva megdöbbentően korai halálával fájdalmas veszteség érte szakmai, emberi közösségünket.

1993 tavaszán kapott kinevezést a kialakuló Idegennyelvi és Irodalmi Tanszék vezetésére. A kilencvenes évek első fele az idegennyelv szakos tanítóképzésről szólt. Ez a négyéves képzés a hároméves tanítóképzés alternatívájaként jelentkezett, és nagyon népszerű volt a jelentkezők körében. Az első hallgatók 1994 tavaszán végeztek, ekkor már négy nyelven – angolul, franciául, németül, olaszul folyt a képzés. Ehhez anyanyelvi lektorokra is szükség volt, amit az egyes országok kulturális-oktatási szervezetei (British Council, Goethe-Institut, Österreich-Kulturkontakte, Alliance Francaise, Instituto Italiano) segítettek a személyi feltételek optimalizálásán túl egyéb támogató eszközökkel is. Dr. Szenténé dr. Vida Éva ennek a szerteágazó kapcsolatrendszernek kreatív szervezője, mozgatója volt. Hallgatóinkat sikerült nagy számban külföldi gyakorlatokra vinnünk Ausztriába, Németországba, Dániába. Győr város általános iskoláinak élete is felpezsdült a hallgatók jelenlététől, hiszen a Gyakorló Iskola egyedül nem bírta ezt a sokirányú terhelést. A képzés jó színvonalának egyik jelzője, hogy számos hallgatónk hazai és külföldi egyetemeken kapcsolódhatott be felsőbb évfolyamokon a tanulmányokba az itteni képzést követően.

Éva előrelátó vezetőként jó érzékkel, tudatosan fejlesztette az oktatás személyi feltételeit, a kollégákat a szakmai kompetenciák alapján különböző korosztályokból válogatta össze. Így szakmailag és emberileg is sokszínűség uralkodott a tanszéken, amely alapokon lehetővé vált a megfelelő szintű szakmaiságot biztosító további építkezés.

Szinte minden kolléga részt vett rövidebb-hosszabb külföldi szakmai továbbképzéseken a kéthetes kurzusoktól kezdve a kétéves Master-képzésig. Ennek segítségével bekerültünk az európai vérkeringésbe. Mindjárt az első Comenius-Socrates projekteknek is részesei voltunk (Gugie, Cable), ahol a tananyagfejlesztés volt a központi feladat. A „Fortbildung und Curriculumsplanung im Fach Deutsch als Fremdsprache für Lehrende an Pädagogischen Hochschulen für die Schulstufen 1-6" projekt keretében ugyanilyen munkában országos szinten is részt vettünk 1995-1997 során. A magyar és az osztrák oktatási minisztérium segítségével egységes országos tantervet dolgoztunk ki a nyelvszakos tanítóképzés számára. Hasonló módon a British Council Lower Primary Project keretében az angol nyelv tanítására született országos tanterv. Ez a munka azonban már nyelvszakos tanítóképzés hattyúdalának bizonyult, hiszen 1995-től kezdve a teljes tanítóképzés átállt a négyéves képzésre. Műveltségterületként csökkent a nyelvi óraszám, valamint az olasz és a francia szakos tanítók gyakorlati képzése is egyre bonyolultabbá vált, így végül az angol és német nyelvi műveltségterületi képzés maradt meg.

1998-ban került sor az intézmény akkor új típusú átvilágítására, az akkreditációra. Ebben a nyelvszakos tanítóképzés vizsgálatát Éva irányította szokásos dinamizmusával. A minősítés kiváló eredménnyel zárult, és hozzájárult az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola szakmai kiválósága elismeréséhez.

A képzés a következő években is a korábbi magas színvonalon folyt, de tapasztalható volt a külföldi kultúrintézetek csökkenő érdeklődése hazánk iránt. Éva korai nyugdíjazásáig próbálkozott a konstruktív lehetőségeket a képzés folyamatába beépíteni.

Éva mindnyájunknak hiányzik, hiszen a tanszéken, mint egy nagycsaládban, jó emberi kapcsolatokat ápoltunk egymással, amit rendszeres szabadidős programjainkon is erősítettünk különböző helyszíneken, így Pannonhalmán, egyik kedvelt tartózkodási helyén. Szaktudása, nyelvismerete, szociális készségei és szociális érzéke mellett humorérzékének, empatikus személyiségének köszönhetően dinamikus, megbízható vezetőként tiszteltük, kollégaként, barátként szerettük őt. Emléke bennünk él.

Dr. Lőrincz Ildikó
dékánhelyettes
Szilágyi Magdolna tanszékvezető
Idegennyelvi és Irodalmi Tanszék

IN MEMORIAM KISS ELEMÉR

75 éves korában elhunyt Dr. Kiss Elemér a mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar volt egyetemi docense, az Üzemtani Tanszék helyettes tanszékvezetője. Hosszú ideig volt a Mezőgazdasági Szakemberklub titkára, mint a klub egyik alapítója.

† *Dr. Kiss Elemé r (1934-2009)*

Hosszan tartó, súlyos betegségben 2009. október 28-án elhunyt Dr. Kiss Elemér Wittmann Antal-díjas agrárközgazdász, ny. egyetemi docens, a Mezőgazdasági Szakember Klub alapító tagja, titkára.

Kiss Elemér 1934-ben született Iván községben. Kiss Elemér első generációs értelmiségiként az általános iskolát falujában, a középiskolát Sopronban végezte. A Fáy András Közgazdasági Szakközépiskolában képesített könyvelő, vállalati tervező és statisztikus érettségi bizonyítványt kapott.

1953-ben felvették az Agrártudományi Egyetem Agrárközgazdász Szakára, diplomáját Gödöllőn kapta kézbe 1958-ban. Rövid banki alkalmazás (1958-1960) után került a Mosonmagyaróvári Agrártudományi Főiskolára, ahol először az Igazgatói Titkárságot vezette, majd az Üzemtani Tanszéken kapott tanársegédi beosztást, és kezdte meg egész életre szóló tanári munkáját, melyet hivatásának tekintett.

Kiss Elemér ezután végigjárta a szakmai ranglétrát. 1960-61-ben az Igazgatói Titkárságot vezette, 1961-62-ben tudományos segédmunkatárs, 1963-66 között egyetemi tanársegéd, 1967-76-ban egyetemi adjunktus volt. 1976-ban egyetemi docenssé, majd 1979-től tanszékvezető-helyettessé nevezték ki.

1963-ban Alma Materében a szaktanári oklevelet is megszerezte, majd 1968-ban ugyanitt doktorált. Intenzíven publikált, e területen több nívódíjat is a magáénak mondhatott. Kiemelkedik oktatott tárgya, a mezőgazdasági számvitel témakörben társszerzőként írt egyetemi jegyzete, tankönyvei, melyek országosan kötelező tananyagok voltak. Szaktudására a politika is igényt tartott. A szakmai munkára a Városi Pártbizottság, illetve a Járási Tanács is kölcsönkérte egy-egy félévre, ahol tisztességgel helyt állt, bár egyébként távol tartotta magát a politikától.

1983-tól a Továbbképzési Csoport vezetését vette át, új lendületet adva a karon folyó posztgraduális képzésnek. Jelentős szerepet játszott az intézet felszerelésének fejlesztésében, hazai és külföldi kapcsolatainak kiépítésében. Elsőként szervezett nemzetközi projekteket, idegen nyelvű képzést. Ez akkortájt úttörő munkának számított, sok ellenállásba is ütközött, mivel vállalkozói mentalitása megelőzte korát. „Átléptem a mindig aggályoskodó, fontoskodó dékánunk mércéjét és a saját hatásköröm küszöbét" - írja önéletrajzi visszaemlékezésében. (Életem regénye. 2006. Saját kiadás, 129. oldal). Ez is szerepet játszott abban, hogy elérve a nyugdíjkorhatárt, visszaemlékezése szerint saját maga kérte nyugdíjazását. „A személyzeti vezetőnek adott nyugállományba helyezési kérelmemre felmentésemet 1994. augusztus 26. dátummal rektor úrtól megkaptam." (141. oldal) Nyugdíjasként még kiterjedt oktatási feladatokat látott el különféle intézmények szervezésében. Munkáját számos elismeréssel és kitüntetéssel honorálták.

Oktatói tevékenysége mellett alakját a Mezőgazdasági Szakember Klub titkáraként őrzi meg az emlékezet. „Egy legenda távozott" - mondotta halálhírét hallva egy öreg gazdász, és ez valóban így igaz. A klub gondolata 1967-ben merült fel, tényleges magalakulásának dátuma 1969. február 20. A klub elnöke Dr. Hajdú Frigyes egyetemi docens volt. A titkári feladatokat a megalakulástól nyugdíjazásáig Kiss Elemér látta el. Személye nyugodtan tekinthető a klub szürke eminenciásának, ő maga volt a klub. Olyan közösségi élet azóta sem volt a karon és a környék agrárvilágában. A gazdászbálok, hazai és külföldi szakmai utak, előadás-sorozatok, beszélgetések nagyszámú érdeklődőt vonzottak. Ez az összetartozás tette széppé az agrárszakmát, és nosztalgiával tölti el mindazokat, akik részesei lehettek. A klub az Óvári Gazdászok Szövetségében él tovább. A szervezet Kiss Elemért 2008-ban elévülhetetlen érdemei elismeréséül Wittman Antal-díjjal tüntette ki.

Temetése 2008. november 4-én, szűk családi körben történt az Óvári Temetőben. A Gazdászok Szövetsége és a kar koszorút küldött a temetésre, illetve két nappal később a kar dékánja és a Gazdász Szövetség elnöke a gazdásztársadalom nevében személyesen is lerótta kegyeletét a sírnál.

Emlékét az Óvári Gazdászok Szövetsége és az Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kara is megőrzi.

Dr. Nagy Frigyes

IN MEMORIAM DR. SIMON PÉTERNÉ

Mély fájdalommal búcsúzunk Dr. Simon Péternétől, a Magyar Tudományos Akadémia nyugalmazott főtanácsadójától, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem és a Nyugat-magyarországi Egyetem docensétől, Ica nénitől, „Mami"-tól. Sopronban a Közgazdasági Szak majd a Közgazdaságtudományi Kar létrehozásában Gidai Erzsébet mellett nagy szerepet vállalt. Az elsők között szorgalmazta a Közgazdász Klub megalakítását, melynek munkájában sajnos már nem vehetett részt. Több mint tíz éves soproni tevékenysége alatt Pénzügytant, Közgazdasági elmélettörténetet, Monetáris politikát oktatott az egyetemi képzésben. Nagy szerepet vállalt a doktori iskola megalakításában és működésében is. Népszerű volt, mind a kollegák, mind a hallgatók között, amit szakértelme mellett, jó humorának, nyitottságának, segítőkészségének köszönhetett. Halála mély szomorúsággal tölt el mindnyájunkat. Azon kevés ember közé tartozik, akinek emlékét feldidézve elmosolyodunk, és szívbéli vidámság tölt el bennünket. Életszeretete, vidámsága sugárzó volt, sohasem láttuk szomorúnak, vagy gondterheltnek, mindig jutott ideje másokra, s megvolt az az áldott tulajdonsága, hogy e kifogyhatatlan optimizmust, életszeretetet környezetében is elterjesztette.

Így emlékezzünk: fejünket meghajtva, de lelkünkben mosolyogva, ő is ezt várja el tőlünk.

Kedves Ica néni, kedves Mami! Köszönjük. Nyugodj békében!

A Közgazdaságtani és Társadalomtudományi Intézet nevében:
Kincses Zsolt

JÓ VOLT, JÓT TENNI

Egyetemünk évek óta lehetőséget nyújt hallgatóinak, hogy nyáron részt vegyenek egy-egy hetes táborozta-tási gyakorlaton Erdélyben.
(Cikkünk a lap 7. oldalán olvasható.)

FELVÉTELIZŐK NAPJA - SZOMBATHELYEN

A Szombathelyen2010. január 27-én 14.00 órakor kezdődő Felvételizők Napján bemutatkozott az NYME. A rendezvényen az érdeklődők előadást hallgathattak a sporttudományi képzésekről, tájékoztatót kaptak a testnevelés tárgy emelt szintű érettségijéről, és meghallgathatták Prof. Dr. Székely Csaba a Közgazdaságtudományi Kar dékánjának előadását a kar képzési kínálatáról. A TO-sok a „Felvételi Pontnál" a jelentkezési lapokat is segítettek kitölteni.
A rendezvényt több százan látogatták.